2000

1391-U2

1391-42

EXPLANATIO

PROFESSIONIS FIDEI ORTHODOXÆ

JVSSV SS. D. N.
URBANI P.P. VIII.
editæ.

AVTHORE P. I. VILLOTTE
SOC. JESV.

87 23-54

ROMÆ, Typis Sacræ Cong. de Propag. Fide.
Anno M. DCC. XI.

SVPERIORVM PERMISSV.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԱՐԱԳՈՒԹԵՑ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏԱՑ։

ի Տպարանի վարդապետական

ի Կարգին

Տեառն.

ՅամսԱ ՌՄԺԱ 1711.

Imprimatur ſi videbitur Reue-
rendiſs. Patri Magiſtro Sacri
Pàlatij Apoſtolici .

Dominicus de Zaulis Epiſco-
pus Theodoſiæ Vicegerens .

Imprimatur Frater Ioannes Ba-
ptiſta Carus Magiſter & So-
cius Reuerendiſs. Patris Pauli-
ni Bernardini Sacri Apoſtol.
Palatij Mag. Ord. Præd.

EMINENTISSIMIS

AC REVERENDISSIMIS DOMINIS

CARDINALIBVS

SACRÆ CONGREGATIONIS

de Propaganda Fide.

QUOMINUS iſtas laboris mei primitias vobis offerrem, EMINENTISSIMI, ac REVERENDISSIMI DOMINI, deterrebat me tum Veſtræ dignitatis amplitudo, tum ipſius munuſculi tenuitas: verum hoc ipſum mihi animos addidit, quod laboris mei primitiæ ſunt: illa ſiquidem videtur eſſe primitiarum natura, illud

privilegium, juſque ſingulare, quod & illis exiles eſſè impunè liceat, & tamen ipſis etiam principibus viris oblatæ, minimè diſplicent.

Hoc etiam cogitavi, quod in iſtis primitiis, de Veſtro plus aliquid videtur eſſe, quam de meo; neque vobis quidquam juſtius offerri poſſe, aut jucundius, quam quod Veſtrum eſt. Veſtrum opus dico, Fidei profeſſionem illam, quam Sacræ Congregationis typis jam pridem editam, veluti quoddam æternitatis ſemen, remotiſſimis Armeniæ Campis mandaſtis, ut inde ſalutis animarum copioſa meſſis exurgeret: nec exurgebat tamen: fætam quippe Deo ſementem ſuffocabat, inculta ſoli rudis aſperitas. Parvulis porrigebatis panem, ne deficerent in via, ſed nullus erat qui frangeret eis: Servis tradebatis Mnam.

Evan-

Evangelicam, ſed illam aſſervabant in ſudario repoſitam, nec erat qui obvolutam evolveret. Fœlicem fortunatumque me, ſi Divino præſidio Veſtroque fretus, id ego aſſequi potui, ut aliquam Evangelicæ ſementi culturam adhiberem, unde deſideratos illa fructus afferret; ac porrectum à Vobis panem frangerem parvulis, quo ſuam illi famem explerent; ac repoſitum in ſudario talentum exponerem, quo vitam mercarentur æternam. Favete levibus primitiis, ut mihi ad audendum majora, Veſtro fauore animus augeatur.

Eminentiarum Veſtrarum

Humillimus atque obſequentiſſimus ſervus in Chriſto.

Jacobus Villotte
Soc. Jeſu.

ԱՌ ՀԱՒԱՏ ԸՆԹԵՐՑՕՂ։

Երկու բանք են, առանց ընթերցօղ, զոր յոյժ ջղուս խնդրեմ ի քէն ազատելն, դի ի քայ թօթափեալ ի սրտէ քումմէ զայս հանգամանագրուԹիւն, ընԹեռնուցուս զոր գայս մուտ և ելԹ դիտաւորուԹիւ և կամաւ տրտնեցոյ զջղուԹիւն = և ի ձանձրուԹիւն ոչ առնուլ, յօժարուԹիւն և անպատճառ հեռանիցիս նմա .

Երկրորդ . զի այնոցիկ զի յաղագս կարճառօտուԹեաց գրոյս այսոցիկ, և զի խորհրդոյն դժուարուԹեաց երանգն գոյն ընդունի, լինիցի չեզ Թերեւս ընԹեռնուլ զինա մի անգամ, և կատարելապէս ոչ նմանալ չեզ ծանր մի լինի զընԹերցեալսն, մեւս անգամ մտադրուԹիւ ընԹեռնուլ և զգնահատել մի լուեցես, մինչև հաւանիցի և քայ և մտաց գոյ, ոյժ խաւսիցն և չեզ ծաղեցուի զչմարտուԹիւն տալով և զինդ լոյսն =

ողջ լեր .

Ց Ա Ն Կ

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Մ Ա Ս Ի Ն .

Աշխարհաբար ասի ուղղագրի . 30.
Աշխարհաբար դիմքն . 118.
Աշխարհին առանձին . 29. 30.
Աշխատ ես ի քո յոյս . 13.
Աշխատասիրութիւն մեղաւորին . 117.
Աշխոյս դատաստանի . 6, 127.
Աշխոյժ . 110.

Բանաւորիչ եղիսու ի քո յոյս . 19.

Գործոյս մեծ , սէր հոգեկան ի հայոց . 33

Դատաստանի աշխոյժ . 8.
Դատաստանի կոստանդնուպօլսի . 130
Դատաստանի նիկիոյ . 1. 9. 128. 132.

Եկեղեցի առաջել . 119.
եկեղեցի մի . 72.

Եկե

Եկեղեցւոյ տէր դրուխ. 73.
Երեք մատեանք. 138.
Երկաբանակք չեն հաստատուն Հեթա-
նեն. 25. 140.
Եւտիքեան դատապարտեալ. 18. 136.

Թ-ատիկեցւոյ կարծիք. 156.

Ժ-ողովք հռոմէականաց ընդհանուրք.
Ը. առաջինք. 145.
Ժ-ողովք հռոմէականաց. ԺԲ = ԺԷ
ամինք. 146.
Ժ-ող. հռոմայ. 21.
Ժ-ող. Ղ-կիոյ. 22.
Ժ-ող. Եփեսոսի. 90.
Ժ-ող. Եպիեսոսի առաջինն = ընդհանր.
Գ. 13. 134.
Ժ-ող. Թ-ղեոդոսինոյ. ընդհ Ե. 93. 165.
Ժ-ող. Թ-օլէդացի ԻԱ. 51.
Ժ-ող. Լատէրանացի, ԻԱ. ընդհ. ՃԱ. 146.
Ժ-ող. Լատէրանացի, ԻԲ, ընդհ. ԺՂ. 148.
Ժ-ող. Լատէրանացի, ԻԳ. ընդհ. ԺԻԱ. 151.

Ժ-ող.

Յ-ող. Լաւէլուանցի , ՊՀ. ընդհ . ԺԲ. 51.
152.
Յ-ող. Լաւէլուանցի , Ը. ընդհ ԺԹ. 164.
Յ-ող. Լիմնի , ԱԱ. ընդհ. ԺՊ. 153.
Յ-ող. Լիմնի . Բ. ընդհ. ԺՊ. 154.
Յ-ող. Լիպարնոյ . 20.
Յ-ող. Լիսաուանդ-ինսուլօլսի , ԱԱ. ընդհ .
Ը. 9. 129.
Յ-ող. Լիսաուանդ-ինսուլօլսի , Ը. ընդհ .
Ը. 32. 137.
Յ-ող. Լիսաուանդ-ինսուլօլսի , ՊՀ. ընդհ .
ՊՀ. 36. 141.
Յ-ող. Լիսաուանդ-ինսուլակլսի , ՊՀ. ընդհ.
Ը. 42. 143.
Յ-ող. Լիսաուանցինս . ընդհ. ԺՂ. 157.
Յ-ող. Լհանսանակերսի . 22.
Յ-ող. Լինկնոյ , ԱԱ. ընդհ. ԱԱ. 6. 127.
Յ-ող. Լինկնոյ , Բ. ընդհ Ը. 39. 143.
Յ-ող. Լիրսակուանոյ . 20.
Յ-ող. Լյոնոյ . 20.
Յ-ող. Պասիլէացի . ընդհ ԺԸ. 159.
Յ-ող. Լիլէացի . ընդհ ԺԸ. 155.

Յ-ող.

Յ-ող. Աստուած. 20.
Յ-ող. Քաղքեդոնի. ընդդ Ջ. 15.136.
Յ-ող. Գլօրիացիս. ընդդ Յբ. 44.160.

Խոստովանութիւն հաւատոյ. Է. 97.

Հայր եմք եւ ոչ քո յիւր. 36. 142
Հեթանոսից խորհուրդն. 83.86.

Յայտնութեան խորհուրդն. 93.
Յայտնութեան հայդն բանական, կամ խոստո-
վանութեան. 52.
Յայտ սկսեալ ընթերցուածոյ ընդ հոսոյսդ աշխա-
տութեան. 45. 162.
Յաւուր պահոց պատճառն պատարագ ի կիրակի. 3.
Յոգի սբ Գիտութիւնս տէր. 10.
Յոգի սբ յոյժ-ուժդ բանիւ. 47. 50.
Յոգւոյ հաստատութիւն եւ կիրն 59.67.
Յոհաննու հայրապետի, զկնի ոմանց քահա-
նայութեան. 71.
Քաղքեդոնի ժողովոյ տասնից. եւս 94
Ճանճերոյն պատճառաբանութիւն. 10.

Ճա-

Համեմատական հոլովակի աղճատին . 15.
Համեմատական բաժանման սկիզբն . 22.
Համակատարած հետևո՛ւածօրէք . 36. 142.
Համարձակ խորհուրդն . 101.
Ճաշակել
Ճաշակ մատուցանել , ընդ հոմայ
աղթութեան . 44. 161.

Նեղսոյր դասատարսին . 13. 134.
Նեղսոյրութիւք . 111.

Պատկերաբեկ հետևո՛ւածօրէք . 39. 143.
Պատկերաց պատիւ պարտ է դնել . 39.
143.
Պետրոս աղաչեալ զերեսս եկեղեցու-
ոյն . 45. 74.
Պատկեր խորհուրդն . 105.

Չորս արկանելի ի մէջ բաժակ . 22. 54.

Ֆ ֊ Ֆ

Վերացուցանելի արդ երգելի . 29. 31.
Վկայաբանական մեղքն . 115.

Հ Ի Ե Ր Ի Ն օ ծ ո ւ մ ի . 100.

Ք ա ւ ա ր ա ն ա ր ա ւ ա ր ո ց . 58. 60.

Օ ր ի ն ք ն ե ր ո ւ կ ի ն ի ր ա ւ ո ւ ն ք ե ա ն ի ա ն ե ա լ . 82.

Փ ո շ ի ո ւ ն դ ա ւ ա ն ա պ ա ր տ ի . 43. 144.

Տեսիլք Դանիէլի.

Որպիսութիւն Հաւատոյ.

Տարուն հոր, և որդւոյ և հո-
գւոյն սրբոյ. ամէն.

Որ հաւատովք

I.

Ես այս ամուսն, հաստատուն
հաւատովով հաւատամ, և դաւա-
նիմ, զբնաւոր և զինարատչելիս,
առ ապրուանութեան և դասա-
հաւատոյ, որով զիարն, հոգեա-
կան սէր եկեղեցւոյ։ այս ինչն.

Հաստատուն և ստուգ, հայր առ-
նական, արարիչ երկնի և երկրի
երեւելեաց ամենեցուն, և առն-
բնութիւն։ և ի մի Տէր յն քս որդի
Աշ ստուծ ինչն և հօրէ ծնեալ առա-

քան զառաքեալսն . եւ ՀՀԾ յայլ , լոյս ի լուսոյ , այծ ձկնատիս , յայլ ձկնատիս = ծնունդ ու ոչ արարած , հապատակից հօր , որով աստնջեղէս . որ չի ոչ ոք մարդկան , ու չի ոչ ոքոյ իրկուքէ , էջ յերկնից . ու սատանայ հրամանաւ ի տառօք հանդերձ , ոչ կուսէն ; ու մարդ եղև . խաչեցաւ ու չի ոք , ընդ պոնտացի պիղատոսէ = չարչարեցաւ ու Թաղեցաւ = ու յարեաւ յերրորդումն աւուր ըստ գրոց = ու համբարձաւ յերկինս , նստաւ ընդ աջմէ հօր = ու գալոց է փառօք հանդերձ դատել կիներդանս ու մեռեալս , որոյ Թագաւորութեան ոչ եղիցի վախճան = Հաւատամ ու ի ՅԲ հոգի աւր ու կենդանարար , որ ի հօրէ ու յորդւոյ ելանէ = որ ընդհօր ու որդւոյ ի միասին երկիրպագի , ու հարսափառաւոր = որ խօսեցաւ ի նեռն մարգարէից = ու մի ՅԲ կաթողիկէ

ուղիղ

գործիք և առաքելական եկեղեցի = խոստովանիմ զմի մկրտութիւն , և թողութիւն մեղաց = և ակն առնեմ յարութիւն մեռելոց = և կենաց ապագայ ամէն .

Մեկնութիւն

Քրիստոնէի առ ոչ ինչ օգնի հաւատս , եթէ ոչ առնիցի գործս յաւկուածիս զայսոսիկ . ազատին է , որ լինիցի գերբնական = երկիրն է , որ լինիցի ընդհանրական = երկրն է , որ հաւատամս լինիցի և առաքելական .

Հաւատս գերբնական է , յորժամ հաւատամէալ է ի մէր բանին . և յաւկուածիս այ , կամ և եկեղեցւոյ = զայն հաւատամ , որ ասէ զայն յայտնեաց = զայն հաւատամ , որ ասէ եկեղեցի այսպէս սահմանեաց ; այսինքն է հաւատս գերբնական ; և

ઉપર પ્રમાણે ચોપડીઓ, કાગળ, પેન્સિલ વગેરે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવી. પણ જે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવાની ના પાડી હોય તે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવી નહિ. ઉપરાંત જે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવાની ના પાડી હોય તે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવી નહિ, એ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું.

૧૦. જે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવાની ના પાડી હોય તે વસ્તુઓ ઉપર ચોકડી કરવી નહિ, એ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું. પેન્સિલ વગેર

ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ :

ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹ ਅਜਿਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵੰਨਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਝਲਕ ਵੀ ਪੈਂਦੀ

զոր աշխատիցին առնեն գործոյ, որ առ նվերակրել յօդոյ, և առ որ ինչ և նոքա կրն մերձենալ առնուս առաքաւմայն զգեցոյնն կրկին այնորիկ; և առ ժամայն, Թողուս զինա, կրկին հնձառացաւ ի նմանէ. զի այնպիսեացդ գերբնականութեան էրեսնատունէից առ

Ը. զուկ. առնյիւ, Թէ արտասուս ոչ ունիցին, որք առ ժամանակ մի հաւատասան, և ի ժամանակի փորձութեան հեռանան.

ԳԼՈՒԽ ԱՆՈՒԹԻՒՆ.

I I.

Զերեսատեսութեամբ, և զերծնդունիմ, զիմաստից ընդհանրականաց, որ հեռանին ըստ կարգի այսոցիկնէր.

Նոքիկոյ առաքինութեամբ զիմաստից ի նմանս առաքինութեան զոր ինչ ի նոսա առաքինութեան զերծնդունիմ, ընդ զնոյն ի նոսա առաքինութեան զերծնդունիմ. Թէ առն յիւ

զի

ਪਾਪ ਸਾਪ-ਮਾਰ ਸੰਤਾਪ ਹੈ ਮਾਰ ਹੈ ਹਾਰ ਹੈ ਹਾਰ ਹੈ ਹ

զոր առեալ զանձն տանէ ի տեղի ուր կամի
զնա : և ոչ զոմանցունս զինու մատի ,
բայց առնելոցն զինու մեզ առնել :
և ի սկզբանէ առաքելոցն , մինչ
մինչև ցայսմ միտս . յիշե. եւ զա-
ռաքեալն այն , ի բերդէ առնելոյն նա
զոր հաւատոցն զանձինս .

Իսկ յառնէ առն . յիշե. ի հայրա-
պետութենէ սերոյն Լեռնդեանցոյն
հռօմոյ հայրապետեանին , և ի առեալ
պետութենէ մեծ կայսերն Լրատառն
ի-նաւանուն , եղկոտանէ հզօրին հրա
տառաւ , ի առաքելական ի-նշանէն
առեալ-զն զբառատրա հաւնուն , զա-
տարեալ ի նենգից քրիստոսէ , ընդ-
հանրական ժողով , որ ի առաջին
ըստ կարգի , յորում առաքելա-զա
ւեթ . յիշե. զբ հայրապետաւոյ , հեր-
քելոյ ի բաց հայհոյիչ առաքա-զ
ւեալն , և հռչակելոյ զոր-ին այ
բնութեանցն , և հաստատելոյ
հօր . այլ և ի պատրիարքական նստուց-
զա-ռաւ

ਸਾਰਥਕ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੰਪਤੀ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੰਪਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਰਚਣਾ ਪਵੇਗਾ।

III.

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਣੀ ਬੜੀ ਔਖੀ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਾਹਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਸ੍ਰ: ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ "ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ" ਲਿਖੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਨ ੧੯੩੫ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਲ ਸੰਨ ੧੦੦੦ ਤੋਂ ੧੭੦੦ ਤਕ ਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਾਲ ਸੰਨ ੧੭੦੦ ਤੋਂ ੧੮੫੦ ਤਕ ਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਕਾਲ ਸੰਨ ੧੮੫੦ ਤੋਂ ਅਜ ਤਕ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕਈ ਨਵੇਂ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇਵ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਟੀਕੇ ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਹ ਟੀਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਟੀਕੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਗਾਉਣ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ.

IV.

Զհետապատմելոյն ևվեր ընդու-
նելի, զհետեւոյսն առաջինն ևզ ժո-
ղովն, և դասանելիս զոր ինչ նոցա
առհասարակ-ընծայս, ընդ դեմ հանե-
լոյն զոյն դատաստանաւորելոյ յիշատակին,
այսինքն թէ հաշտութեան և մատու-
թեան, առաքելի և առնիւտական մատա-
կարարութեան, և մեռելոց յարութեան
հաշ, բաղխատրութեան զոյն քո զոյ
յաղագսն, առնելոյն կոյս հարս
ընտրեալ հաշտանն և ձրիտատուչն.

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ.

. Տասն ամ. հ. Լ. ա. ի հայրապե-
տութեանն Բենեդիկտոսի որ Բարդեա-
նէ, եղիտաւոր; հռովմէական գա-
հին = և ի պետութեան Թէոդոսի
եղկրի կայսերին, գոլամարեցւոյ յե-

Թէոդոս

ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਲਈ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਹੀ ਜਪ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਪੂਰਬ ਜਾਂ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਕਰਕੇ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਂਗਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਂਗਲ ਨੂੰ ਮੇਰੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੂ ਨੂੰ ਲੰਘਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ

դատապարտեցաւ ուրեմն անիր-
աւն նեաւտը, և ոչ ժողովն սահ-
մանեաց, թէ ի քո մի դէմ, մորթի,
մի ասացին անձն, և բնաւ թէս եր-
կուս. և հատապան խնդութիւ և
փառաբանութիւ առնելոցդ, մա-
նաւանդ կոյան հոչակեցաւ ընծան,
այս ինքն մայրն աղ.

ԴԱՒԹԻՒՆ

V.

ԴԵ երանելոյն Ե՛ւ վեղգնդու-
նիս դքաղքեդոնն ոչ ժողովն ; և
դաւանիմ զոր ինչ ի նմա սահման-
եցաւ, ընդ դէմ եւաղքէսի, և
դէոսկորոսի դատապարտելոյ յինչ-
սակին. Թէ մի և նոյն որդի աղ
տէր մեր յի՛ս քի՛, կատարեալ ի յաս-
թիս, և կատարեալ ի մարդկու-
թիւ ; ճշմարիտ աղ, և մարդ ճշմարիտ :
ի հոգւոյ բանականէ և ի մարմնոյ =

հաւ

ਨਿਰਮਲਾਸ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖਿਆ ਦੁਖ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲ ,
ਨ ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਹੀ
ਨਿਰਮਲ = ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਹੀ
ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲ ,
ਨਾਸ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲਾਸ ਨ
ਹੋਰ = ਨਿ ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਹੀ
ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲਾਸ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਦੁਖ ,
ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨ
ਦੁਖ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖਿਆ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ,
ਨਿਰਮਲਾਸ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਨ
ਨਿਰਮਲ ਦੁਖਿਆ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਹੋਰ ਦੁਖ ,
ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਦੁਖਿਆ ਨ
ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲਾਸ ,
ਦੁਖਿਆ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖ ਨ
ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲਾਸ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ,
ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨਾਸ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਨ
ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੁਖਿਆ ਨਿਰਮਲਾਸ ,
ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਦੁਖ ਹੋਰ ਨਿਰਮਲ ਦੁਖਿਆ ਨ
ਦੁਖਿਆ ਨਾਸ ਨਿਰਮਲਾਸ ਨਿਰਮਲ ਹੋਰ ਦੁਖ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ։

Տեա սակաւինչ ատեան, և սա՛
տակմանին նեստորն, վանապետ
ոճս, անուն նո՛ր եւտեքէս, որ ըն-
այլ երկու հասնի՛ր հայրապետաց,
ենիեսոսի ժողովոյն, դատապար-
տեալ էր զկնի՛ղ աղանդաւորն գնեա-
տոս, զմահա՛ ածելով զհատեցեալ
վճռոն մեծ անձին և քո՛, և ոչ գնե-
լով զդատաստանութի՛ն, և մե՛ղ անձին,
և և մե՛ղ բնութի՛ն, այսպէ՛ս ասէր և
միաս եւ ։ որով հետև ունի քո՛
զմի միայն անձն, պատահիմ ասել,
թէ ունի և զմի միայն բնութի՛ն ։
և ոչ ինչ դանդաղեալ, սկսաւ սիո-
ել նոյնպիսւո աղանդոյն զմահա-
բեր թոյնն ։ և զօրաժողով մեծ
բնակաց գնդոյն, ընդ դէմ ելի՛
զեպուոյն քո՛, զնորահոյս եբարն, և
հռչակեալ զպատերազմ, որ մինչ-

87 23-57
ՊԵՏ. ԼԻԱԽՈՍԱՆ ՓՐԻՓՍՐԻ
ՀՍՍՀ-ում ԳԱ, Գրքի պատկերազարդման
ՀՍՍՀ-ССР А.
Ա. Ա. Ալիշանի

ցայժմ զեկուցանէին հայոցատեան
դնել յատկանուն .

ՈՐՊԷս զԱմենեանս հայրապետեա
կոսմանդիսնուելոյն քաղաքին , որ
անկաւ ամսեանն հոկտեմբերի զՈ տա-
պաստանեալ ՌՃԾԵ տուեանն հօտին ,
կամենայեալ , յորում առաջադրեալ
եւանկէլեան ընդ դէմ , եւ գլուխս
ոչն ի կարգ ներգործ եւ , դատաստանեալ
եւ ի բաց հեռացեալ . ի դատաստանին
անուն միաբանութեան , բոլոր եպիս
կոպոսունքն , առ նուազն ութից
լինելով հրովարտակաւ ; զորոյ
բովանդակ գրուածք , ի վեր գրեալ
առ ԹԵ նորոյն հաստեալ , հաստատ
ուելոյ միաբանութեամբ վճռոյն , եւ եւս
նոյնս հրամայեաց , զոր ընդունել պե
տական կառավարութեան , զամենայն
եկեղեցիս ի կարգ բերել , եւ ի բերել
զանազան կարգադրութիւնս , զամենայն
եկեղեցիս ի միաբանութեան . յորմէ առաջ
ոչն

որ

որ ընկալաւ զնա սիրով մեծաւ և ի
կատարած նպատից արձակեաց զնա.
յետոյ ի բռնաւոր աշխարհէն
եգիպտոս, յանդիմնեցաւ նա զա-
տաւարտել զայն ի վերայ սահմանաց, և
բաղկեդոն ընդհանուր ժողով. ո. Ը.
հայրապետաց, որք մատբան զա-
տաւարտեցին զհերձուածն եւտի-
քեայ և զոչխոմիտսն, և հաստա-
տեալ զկարգս հաւատոյ ի մէջ
եկեղեցեաց, և ի մի գիրս և ի մի
անուն զնա:

Օրդոյն ասհդհամարտութեան բաղկե-
դոնի ժողովոյն, ընկալաւ սրտաւ

ամօք հայոց ոչ եկեղեցի, և հինգ դերասիոջական ժողովս եւս.

Հաւաքին եղև կարմոյ ժողով որ հրամանաւ Եզդն հայոց կաթողիկոսին, և հեթանոսաց հայոցն, ժողովեցան և քաղաքին Հարմոյ որ կոչէ այսօր, Հաղբիւր = յառն տեղ ն. ի. Ք.

Եղկե. Շնորհաւոր ժողով = որ գումարեցաւ և շնորհաւորան զա-ւառին, և հայրապետութեանն տն զարգարոյ հայոց կաթողիկոսին, յառն տն. պ. կ. Ք.

Եղծոյտ = ժողովն Լուսաւորչի, գումարեալ հրամանաւ տն գրիգո-րի հայոց կաթողիկոսին, և քաղա-քացւոց հայրապետութեանց ամբաստանեալ, և տապալեալ ձեռնադրեալ գրիգորիս, յառն տն. ռ. Ի. Հ. Ք.

Չոլոյտ = ժողով Լուսոյ, գումար-եալ հրամանաւ հեթումայ և լեւոն-տիոսի, հայոց ամբաստանեալ, և տա-

ਸਮਾਨ-ਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ = ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ।

ਸਮਬਾਹੂ ਤ੍ਰਿਭੁਜ = ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ।

ਸਮਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ = ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਕੋਣ ਸਮਕੋਣ ਹੋਵੇ ।

ਅਧਿਕ-ਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ = ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਕੋਣ ਅਧਿਕ-ਕੋਣ ਹੋਵੇ ।

ਸਮਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ ਸਮਕੋਣ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਾਲੀ ਭੁਜਾ ਨੂੰ ਕਰਣ ਆਖਦੇ ਹਨ ।

ਸਮਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਕੋਣ ਨੂੰ ਘੇਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲੰਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਸਮਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਕਰਣ ਉਹ ਭੁਜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਮਕੋਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇ ।

ਸਮਕੋਣ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਕਰਣ ਦਾ ਵਰਗ = ਬਾਕੀ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ।

ਜੇ ਕਰਣ ਦਾ ਵਰਗ = ਬਾਕੀ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਤਾਂ ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਸਮਕੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਜੇ ਕਰਣ ਦਾ ਵਰਗ > ਬਾਕੀ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਤਾਂ ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਅਧਿਕ-ਕੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਜੇ ਕਰਣ ਦਾ ਵਰਗ < ਬਾਕੀ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਤਾਂ ਉਹ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨਿਊਨ-ਕੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

հրամանաւ ապրեալին պատուոյ, և
Հռոմէական հաշտարարութեան, հայոց
կաթուղիկոսին յատն առն. Յ. ուր
տուան եպիսկոպոսք, յանդիմեցան
նոցովելիցն հարսներ և երեսուն աբ
հայրապետաց քաղկեդոնի ժողովոյն,
և զինքեանն նաև վոխանորդն յն էն
պարբն լիւոն .

Եպիսկոպոս = եղև աւետարանին
մանաւանդեսոյն, ժողովեալ ի յօհան
Օննեցւոյն յատն առն Յ. ի. Է. հրամա-
նաւ Օմարայ իշխանին տաճկաց ու-
ր եպիսկոպոսք ընդ դէմ ս. Յ. եպ-
իսկոպոսաց քաղկեդոնի, նզովեցին
զեկիս բնութիւն զաւօղն ; և հաս-
տատեցին մի ադիանել այսու հետև
զՅիսուս և զինն ոչ բաժանին, զի
ոչ ապստամբիցէ, այլ ու միաբա-
նութիւնն է. բնութիւնք ի չեն .

Իսկ յաղագս եղիսս բնութեաց ի
չեն, կամ երկ միաբանութեամբ զբանս
հինդ զայսոսիկ .

ՀԱՄԱՐԻՆ.ՍԱՐԴԱԿԱՅԻՆ ԲՆՈՒԹԻՒՆ ՈՄԱՆ
ալ կոչէ , եթէ ոմն բանական հոգի ,
և մարմին միասին ընդ միմեանս = նոյն է և քա յա բանական
հոգի , և մարմին միասին ընդ
միմեանս = առաջ է և քա մարդկային
բնութիւն .

Երկուստ = և հաշտար տեղիս ,
ընդունին հայք միաւորութիւն երկու
կամ բնութեանց և քա =

Նոյն , ոչ միաւորութիւն , առն-
և և է առնական անշխութ , և առանց
այլայլութեան երկուքութիւն միաւորե-
լոյ , և ոչինչ միաւորութիւն = այլ
յայտնի նոյն է և միաւորութիւն հո-
գւոյն և մարմնոյն = առաջ ոչ թէ
է և քա և ոչինչ միաւորութիւն բնու-
թեաց , երկուքութիւն բնութեաց , կամ
բնութիւք երկու ; անշխութ , ան-
կատարն անասկայելի = ընթերցող ի-
ոչէ և հոգեղէնական աստուածբանու-
թիւն մեծ և նախ հայոց վարդան վար-

դատեսին յաղագս մուրհակի և ի հատուածի, և պատասխանին առաքել. ի վարդապետին .

Երկոտասն = հայր դատաւորին ղէմն ունի կատարեալ ած, նոյնպէս և մատուցանել = ուրեմն, զոր օրինակ ոչ ելն ըմ ած կատարեալ, եթէ ոչ ունի զածականին բնութիւն ոչ ունի .

Ոչ = հաստատուն ինչ է թէ ոչ ունի աւր յո գիտութիւնն առնէ = առաւել եթէ ևս ոչ ունի գիտութիւնն բնութիւն, հետեւի թէ ըմ գիտել զիւրացին ինչ բնութիւն ոչ ունի . ուրեմն, զի առ մեզ լինելոյն մատուցանել .

Հարկ է ըմ կատարեալ մատուցանել, զի առանց նմա ոչ գիտի, զի մատուցանել է . և առանց գիտելոյ զի մատուցանել, ոչ գիտի, զի մատուցանելն է . և առանց գիտելոյ զի մատուցանելն է, ոչ գիտի, զի մատուցանելն է ըմ կատարեալ մատուցանել, զի առանց նմա ոչ գիտի, զի մատուցանել է . և առանց գիտելոյ զի մատուցանելն է, ոչ գիտի, զի մատուցանելն է ըմ կատարեալ մատուցանել .

Հարկ

հաւէք է , զայս առնուն մեզզի .

Ձոլցուցի = ազատանդն մեզ բնութիե
ն քս , խոսիսաւէ , և ն հնուսեանց կոր
ծանէ զօրինն քրիստոսականէից : և զհա
տեալս խոստովանութիս նր = քառնզի էի
յղանալն , և ծնանելն ն կնոջէ ; նր
չարչարելն , մեռանելն , յուռնելն ,
հոգեառնալն յերկինս , նոյն մար
գիսկ նոսին ընդ աջմէ հօր ; այն
ոքիկ ն այլ նոցին նմանք խոսի
ւէսք ստոգութիե ստոն մեզ յի
ք , ոչ կամացն երբէք կասելոյ ,
եթէ ոչ նոցա մարդկութեանդ բնութիե =
առաս եթէ ոչ է ն քս մարդկութեն
ոգիսն , և մարմինն , շաղկապութիե
բնութեանցս , ոչ առանձնանէ զմի
ն ամենասիրտ հոգեառնալ մեզզի ,
և խոսիսաւէ ն հնուսեանց առաքելո
ւոյ զինուորութեն սքոյ եկեղեցւոյ .

Հինգերորդ = դատանել ն քս
զբնութիս երկուս , ոչ զդատանել .
ն քս զերկուս առնէին . զոր օրինակ ,
դատանել ն սբ երրորդութիե զմի

բնո

բնութիւն, ոչ ի դասաւանել ի միջ երկրորդութիւն զին ստոյգ անձն.

Բայց քննութեան հայր, զգենուս երեսաց, և առեալն Թէ զի առնէ զայսպիսութիւնս վկայեն, վա՛ երկու բնութեանց ի քո.

Հաւատոյ = Ստահոտի Ը. առակ Թէ, սէգն Կիւրեղ, և ընտ հանուրդ եկեղեցուն սբ ժողով ընդ նմա, զայս առհասարակ. Եւ Թէ ոչ ոչ խոտոր զատն ոչ ի քո, զմարդ և զԱստուած կատարեալ, յերկուց բնութեանց; նոյն զԱստուած եղիցի.

Հաւատոյ Ը. առակ Թէ, ոչ ի հնոյդ բաժանել երկու բնութեանց ի մեռանել, յետ անձնաւորութեան, վա՛ անհաւատից զմիութիւն.

Յառաջաբանէ Կ. Է. հայր առակն գրի

Զառաջադրեալ միաւոյ երկին,

որ ըստ բնութեան մեռանիցին,

առանձնացեալքեամբ ի միմեանց.

և այլն Կ. հդ.

ՀՀ մարդիկ մեզ իմ հաւատալ,
մեռոյ բնութիւն մեռանի,
հՀՀ անմահ խոստովանի
և դՀլ Յ. Լ.
Յոսիայեն մերօբէից,
և արհաւոյն քրօբէից,
խոնարհեցար ի ջուրձանս,
ջուրջարելի բնութիւն մարդկան.
Շաղակնոց մ. Հ. ա.
Ձառագայթ փառաց էին,
և այլ. ոտ ի վէրոյ.
և դՀլ մ. Հ. Է.
ՀՀ մարդիկ մեզ իմ հաւատալ,
և այլ. ոտ ի վէրոյ
և դՀլ. Հ. ի. Բ. առեր զյօհաննէս.
ոտ գհոութն ՀՀ, մեռոյ բնութիւն
մկրտեցեր յոտ-անտան.
և դՀլ. Շ. պ. գ.
առակալնոյ Յերօբէից,
և այլ ոտ ի վէրոյ.
և դՀլ. ո. պ. գ.
մեռոյ բնութիւն գոյ գդեցար,

և միայն խաչին բանեցաւ.
Ելաքս-դնուց ինչ ասէ ցկեա,
և միտքս-ինձ մատեաց յանապատս.
բնաւ դիմի միտքս ; և մեղաւ բան
ընդ յաղթեցողքեդ հանապատին.

Ոչ. կ. ինչ ասէ = կեա բանդ ինձ,
միացեալ և բնութիւն մեր եղեմտա-
ւոյ = և յ. հ. ե. ասէ, ապրիս մեր
եղեմտաւոյ էր, յորժամ մեռաւ =
աղաչին հայէ մինչ ասէն, թէ եր-
եմտաւոյ էր կեա, յորժամ մեռաւ =
եղեմտաւոյ էր ապրեօք, յոր-
ժամ մեռանիցաւ յոդնասան : բայց
մեռեալ էր յերեմտեղոյն չոդնոդ-
յորժամ մեռաւ. բայց թողեալ-
ցէ հայոց աղաւնեաց այն, մեռ
թէ խոսասուիանիցին, թէ ցորդան
ժառատուակ ապրեցաւ լոկ յն, ուն
և գնացող-կայցին բնութիւն միտ ուն
և ա այժմ և մինչև ցաւհասուն,
ապրեցուցանող-ասէն, և անիծեալ ո-ասէն
գնաւոր, ընդ անձին հասուն.

Ոչ-ած-

ਸ਼ਾਲਾ ਦੇਖਣ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ।

V I.

ਸ਼ਾਲਾ ਦੇਖਣ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੇ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਈ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਲਾ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬਾਗ਼ ਸੀ। ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਬਾਗ਼ ਮਹਿਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਈ ਫੁੱਲ ਤੋੜ ਕੇ ਸੁੰਘੇ। ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਈ ਫੁੱਲ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਆਂਗਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਜ ਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀ ਸਿੱ

हिन्दुस्थान में (सन्) कितने राष्ट्रीय महासभा-
ओं के अधिवेशन हो चुके हैं, उनमें किस
महासभा के कितने अधिवेशन हुए हैं, उनके
सभापतियों के नाम क्रमशः लिखो।

६. भारतवर्ष में कितने प्रकार के शासन हैं,
उनमें से किस प्रकार के शासन में भारत-
वासियों को अधिक स्वतन्त्रता प्राप्त है,
और क्यों ?

ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਖ਼ਾਸ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ (ਜਾਂ ਸਰੀਰ-ਵਿਦਿਆ), ਸਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਕਾਰਨ-ਵਾਦ ਅਤੇ ਸਰੀਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ-ਵਾਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

նեայ բնութիւն չատցատրեցաւ և մե-
ռաւ .

Իսկ եթէ հայէք (զոր խաչեցաւն)
երդիցն, ոչ ի դիւրս աչք երևութանէ,
բայց ի դիւրս մարդ և եթ չէ , այլ-
նոյնպէս ոչ ես հրեշտակաւածօրէ ; սակայն
սրտիկն սրտատուցս մեծ յոյժ , զի զա-
սացեալն ի դիւրս աչք երևութանէ ,
նմանատեր եբր թէ եցէ սատակեալ ի
դիւրս չքի = և սուտ մեղ զրատիճ և
զպատատեալ կարծէլոյ , թէ չատղախե-
ալչ է ն , ի զատչէլն հրեշտակաւածն
պետրոսոյ Թատիչին .

ՈՐ ԱՀ ՒՆ ՈՒԹԻՒՆ .

VII.

Ոչ երատատատեմ վերնատու-
նին , զիատատանդ-ինուածոյն եկե-
ղեցի՝ աչք ժողովն , որ ի հինգերորդ
դատ կատդն , յորում հատատատեցաւ
և նորոգեցաւ ի վերոյ տատղեալ.

Ես

քաղքենւոյն Յոզոմէոյն սահմանա-
դրութիւն.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Յաղ ԼՈՒՆ Ի. Ճ. Պ. յաւուրս վի-
ճակեալոյ հռովմայ հայրապետութեան, և
սկեալոյ ամենասրբոյն Պիոս Զ. Ի. ամենայն եպիսկոպոսաց
աշխարհ, ուրք հաստատեալ զաւրինակ հաւատոյ, զոր
ի ջրոյ աստուածային ընդունարան, և ի
ղովից եւ աստուածեցեալ.

Որոյն ի սա սկսանեցաւ, յետ սո-
ւրբոյ ամենայն սրբեսցուածեան ժո-
ղովոյ ասացելոյն սկսեալ ասել.

C Ես

ચોમાસામાં પરણવા જવું પડે એવા પ્રસંગો ઘણા ઓછા આવે છે. પણ
જ્યારે આવે ત્યારે ખરેખરી કસોટી થાય છે. ઘણી વાર તો
ઘરમાં ખાવાનું પણ ન હોય, ઘરમાં પૈસા પણ ન હોય, ને
ઘરમાં માણસો ભૂખે મરતાં હોય. આવે વખતે કોઈ
સગાવહાલાં મદદ કરવા આવે તો તો ઠીક, પણ જો
ન આવે તો ? ઘણી વાર એવું બને છે કે ઘરમાં
ખાવાનું ન હોય, પૈસા ન હોય, ને ઘરમાં માણસો
ભૂખે મરતાં હોય. આવે વખતે કોઈ સગાવહાલાં
મદદ કરવા આવે તો તો ઠીક, પણ જો ન આવે
તો ? ઘણી વાર એવું બને છે કે ઘરમાં ખાવાનું
ન હોય, પૈસા ન હોય, ને ઘરમાં માણસો ભૂખે
મરતાં હોય. આવે વખતે કોઈ સગાવહાલાં મદદ
કરવા આવે તો તો ઠીક, પણ જો ન આવે તો ?
ઘણી વાર એવું બને છે કે ઘરમાં ખાવાનું ન હોય,
પૈસા ન હોય, ને ઘરમાં માણસો ભૂખે મરતાં
હોય. આવે વખતે કોઈ સગાવહાલાં મદદ કરવા
આવે તો તો ઠીક, પણ જો ન આવે તો ? ઘણી
વાર એવું બને છે કે ઘરમાં ખાવાનું ન હોય, પૈસા
ન હોય, ને ઘરમાં માણસો ભૂખે મરતાં હોય.

գիտել. թէ ի սկզբանէ չէր նոր արժանի զի կոչեսցի ժողով ընդհանրական ; զի անդ առաջիկայ ոչ գտան արեւմտեանք եպիսկոպոսունք ։ անդ ոչ գտաւ հռոմայ վեհապետն վիգիլիոս, ոչ ինքնին անձամբ իւրով, եւ ոչ ի ձեռն հրեշտակաց իւրոց ։ սակայն յետոյ հաճոյութեամբ, եւ համահաւանութեամբ կամաց, ընկալան զնա, ոչ վիգիլիոս միայն, այլ եւ յաջորդք նր̄ հռոմայ հայրապետք, եւ այլք հետեւեցեալք ընդհանրական ե̄ ժողովքն ։ ուստի իրաւի, համօրէն ա̄ծաբան վարդապետք, շարակարգեցին զնա ի թիւն ընդհանրական ժողովոց.

ԴԱՒԱՆՈՒԹԻ̄.

VIII.

Գերապատուեմ եւ վերընդու-

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਵਰਣਨ ਸਹਿਤ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਥਾਪਨ ਤੇ ਅੰਤ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਸਹਿਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ան[illegible] յայտնապէս, թէ մի և նոյն
յն քն, ունէր, ոչ պէտքուս,
բնութիւնսնոյնպէս և պէտքուս կատա,
և պբնական ներդործութիւն եր
կուս = քանզի կատկն ի բնական
զօրու թի բնութե, և ներդործու-
թի ի բնական գործն կատար.

Սակայն յատն ետն ո. ի. Թ. յա
ոյց Սատանայ, զկատարելն նո
գործն, աղաւաս անուն էնտե
քայ հայրապետն, որ հայհոյէր թէ
էր ի քն մի մեայն կամք, մի նե
գործու թի, և ասար զանկնչէն հե
ռանայ, որ առաջու մօտիկ
լիասցի, կամ մահկանացոյ = որոյ ընդ
դէմ յատն ասն ո. Ն. ի հայրապետու
թե աղկաթօղի հռոմէական ին
չին; և ի պետութե կրօսաւանդ-ի-
նի վոլոնտոսի, որ Թարգմանի,
Թաւամօրուս, գուսարելցաւ ի կոս
տանդ-ինուպօլիս քահանէն, երկոր
ժոզովն, որ է վեցերորդ էստ կար-

पक्ष, बौधायनश्रौत क. ज. सिद्धान्तकौमुदी, वैशेषिक दर्शन, न्याय दर्शन, मीमांसा दर्शन, वेदान्त दर्शन, वेदाङ्ग शिक्षा, कल्प, व्याकरण, निरुक्त, छन्दः शास्त्र, ज्योतिष, धर्मशास्त्र, अर्थशास्त्र, पुराण, इतिहास, वैद्यक शास्त्र, धनुर्वेद, गान्धर्व वेद, स्थापत्य वेद, अश्वशास्त्र, गजशास्त्र, रत्नशास्त्र, कामशास्त्र, पाकशास्त्र, आखेट शास्त्र, द्यूत शास्त्र, वशीकरण, मन्त्र, तन्त्र, यन्त्र, इन्द्रजाल, सम्मोहन, उच्चाटन, मारण, स्तम्भन, विद्वेषण, वाक्पटुता, लघुहस्तता, पाकनैपुण्य, चित्रकारिता, पुष्पशकटिका-निर्माण, कर्णपत्रभङ्ग, गृहोपकरण-विज्ञान, केश-शेखरापीड-योजन, नेपथ्य-प्रयोग, कर्णाभरण-विधान, शकुन-रुतज्ञान, माया, विषाद, सम्पुट, समवकार, डिम, उत्सृष्टिकाङ्क, प्रहसन, मृगया, अश्वक्रीडा, गजक्रीडा, रथचर्या, नियुद्ध, दिव्यविद्या, मल्लविद्या, अस्त्रविद्या, शस्त्रविद्या, व्यूहविद्या, खड्गविद्या, धनुर्विद्या, बाणविद्या, सूचीकर्म, पुस्तकर्म, वीणावाद्य, वेणुवाद्य, मृदङ्गवाद्य, पटहवाद्य, घण्टावाद्य, तालवाद्य, समस्यापूरण, प्रहेलिका, मागधिका, गाथा, सपादिका, शलोकधारण, मधुरवचन, भाषाविज्ञान, चित्रयोग, वस्त्रगोपन, द्यूतविशेष, आकर्षक्रीडा, बालक्रीडनक, वैनयिकी, वैजयिकी, आधिसंवाहनी, शाकुनी, तक्षकर्म, वास्तुविद्या, रूप्यरत्नपरीक्षा, धातुवाद, मणिरागाकरज्ञान, वृक्षायुर्वेदयोग, हस्तिशिक्षा, धनुर्वेदसंहिता, अश्वशिक्षा, अश्वायुर्वेदयोग, दमनकप्रकरण, नीतिशास्त्र, कामसूत्र, कामसूत्रटीका, कामसूत्रसंग्रह, कामसूत्रसारसंग्रह, कामसूत्रसारोद्धार, कामसूत्रसारसंक्षेप, कामसूत्रसारसंग्रहटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीका, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण, कामसूत्रसारसंग्रहटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पणटीकाटिप्पण,

ԳԼՈՒԽ ԱՂՆՈՒԹԻՒՆ.

I X.

ԳԻՆԵՑԱՏԱՐԱՇԻԼԻՄ և ՎԵՐԱՆՈՐՈՒՆԻՄ ԶՆԱՆԿԱՆՈՑ ԵՐԿԻՊ ԺՈՂՈՎՆ, ՈՐ Է ԵՒԹԱԵՐԱՏԻՒ ԱՍԱՑ ԿԱՏԱԳԻՆ, և ԳԱՒԱՌԱՆԻՄ ԶՆՈՒՆ ԻՄ ՊԱՏՃԱՌԱԾ ՄԱՀՄԱՆԱՏՐԻՔ ՅԱՒԻՏ, ԱՅԱՆՈՆՔՆ, ԹԷ ԱՒՏՐԱՒ Է ՄԵՂ ՈՒՆԱԼ և ԱՊԱՀՈՎԵԼ ՊԱՏԱՒԱԿԱՆԱՑ ԻՆ, և ԱՃԱՃԱՆԱՆ ԿՈՒԱՆԱՆ, և ԱՐԺԱՆԱՆ ԱՊԱՒԱՆԻՒ ԴՆԵԼՈՅ.

ՄԵՆԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.

ՅԱՒԻՏ ԱՐՔԱ. Ջ. Ա. Ջ. Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒ ԱՌԱՋՆԱԵՐԱՐՈՒՆ ՀՈՎՍԵՓԱՆԱՆՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆ ԱՌԱՒՋՆԱԵՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՈՎՍԵՓԱՆԱՆՑԱՆ ՊԱՏԱՒԻՆ; և Ի ԱՌԱՋ ԱՌԵԼՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑԱՆԵՑԱՒ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՒՆ ՀՈՎՍԵՓ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ, ԶՈՐ ՀԱՏՈՒՑԱՆԷՐ ՅԱՌԱՋԱԴԵՍՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԱՅ ԵՂԲՕՐՆ ՏԵՐՈՒՆԻ ՄԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱՒ ԵՒ ՀԵ-

ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ունէր զոր ընծայեալ ածէր, եթէ
հաւատասցի ծառայիցն այլ, որ
առաքէր նոքա վայելչագոյնսն, զերա-
նելի առեալ թէ նը .

Հրճուեաւ հօտէս , ըստ հրա-
մանի զոր առեալ էր նը և ունէ , ա-
ւր զբօսէս երկու ոսկիս , կամ
զբօսէից երկու պատուակեաս , և եղ-
ինւ և վր երկոտասնից կողմանց քա-
ւուէ .

Հովեալ նոյն հօտէն զրպատո-
էր և ունէ , արար զօր պղինձ , և
կացոյց զինս և վր աշտանակի, և ցոյց քամ-
ասելեացսուն , և և բժշկու թէ Օհա-
հրամայ = ուէր օձն այն , արկանու քա.ք.
զնեալ նշուն և պատուակեցն ետէն մեծ
յն ջէ և կաց հանեցելոյ .

Որ հաւատն առաքեալին զոր ետ
Հիւսուց մեծ-իւն = առակայն քաղե-
պատշաճաբանէ և ու և մէջ հրեից , ե-
ղիւրացուցանէ. առնելոյն առաքչի հա-
պատուակին , և զոյնչափ մեծ պատ-

ուակ

ան- դնեին նոցա , մինչ դի , այլոս-
ուանք , ոչ էր օրէն մեզ ի նա
պչեուն , քայց մեր պարտ դիւանացու =
նակ արտ պաշտաման այն ոչ էր
պաշտաման կուապաշտութենէ , քան-
դի և առաքեալքն առաջի վճռողին
ալ առաքեալքն առ այծ = յօրի-
նակ առ նահատակսն , և առա-
ջեւոյ , առ նախուքն = յարուցեալ,
առ արարիչն = զնոյն պարտս առել
ըստ հաստատմանէ յաղագս պատ-
ճենոյ սքեոյ , և յաղագս պատճէն
դեմ դնեմք նոյ .

X.

Ք- եպատասխանեմ , և վճռին
դուռնին , վիճաբանութեան չար-
տոյժ- ծոյլին , որ ի ուրեմն ըստ
կատկի = և դատաւորին Փոցիոս և
վճռ-

վերահաստատեցաւ սէն Իլիտոնսայ յաթոռն նաե .

ՄԵՀԿՆՈՒԹԻՒ .

Յամս ՏՈՆ. ՉԿԵ. Թ. ի հայրապետութեանն Տատէոսի կաթողիկոսի Եկեղեցի , և ի պետութենէ Բարսեղի մանկտոյ նորոյ կեսրէ , դումարեցաւ ի կոստանդնուպոլիս քաղաքին, ժողովն Ճ: Գ. եպիսկոպոսաց , յորում դատապարտեցաւ ապատատէն Փոցիոս , որ բռնութեամբ յանկարծակի էր ձիոսանդնուպոլսի հայրապետութենէ , և սէն Իլիտոնոս վերահաստատեցաւ , ի նոյն աթոռն .

ԺԱ ՀԱՐԻՒՐԴ .

XI.

Ի հերապատումն Տէր , և վե-

տեղուն-

ընդ-ուներ, զայլս ամ ընդ-հանրա-
կան ոչ ծողմն, հրամարհաւ հռո-
մայ հայրապետին հոչակելոյ, և
հաստատելոյ, և մարտաւանդ-
ի Փլորէնցիս ժողովն, և դատա-
նիտ զնոսա ինչ, որ ի նմա սահման-
նեցան.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Փլորէնցիս ընդ-հանուր ոչ ժո-
ղովն, որ ի տասնուվեցերորդ ամ
կայսերն, գումարեցաւ ի Փլորէնցայ
քաղաքին, յամի ՌՄՆ. ո. հ. չ. թ. ի
հայրապետութենէ Եւգինէոսի հռո-
մէականն վեցերորդ. և ի պետութենէ
Յովհաննու եօթներորդի կայսերն.
ժողովն գումարելոյ մանաւանդա-
կան պատճառն եղև, զի յունաց
եկեղեցի, ի հերձուածոյ ելեալ,
դարձոյց ի միաբանութիւն ընդ հռո-
մէականն զեկեղեցւոյն. ոչ նակ
եղև

եղեւն , սեծաւ ուրախութիբ բոլոր աշխարհն .

Բայց բաղխապատառոկացաւ ուրախութիւն այն յոյժ , յորժամ ի տապարն , և յարձակեցին ծուլովքն , յաւետեցեալ եկին , հասին առ սբ ծառսն , շուրջ հրեշտակք կարասանդեան , և էր հրեշտակացն առաջն , Մարդիա = ամարիա . Թօմաս և յովհաննէս = զոր առաքեաց սբ Կարապետ-ինոս , զի նք անուշ ասէ եւրոմ , և անուշ ասէ հայոց ազգին , ընդ հրօրայ եկն ղեցուցն արարացն զանդրադ մեռաւ նոսա Թէ , զոր արարին նոքա , և ընկալեալ զանձինս զաւակունս Քրիստոսի ծուլովքն , լինելով այսու հեաւ , մինչև ցկատարած , առաջ և անխափանելի կանոն հաւատոյ հայկազունեաց .

Յնծացան յոյժ եկեղեցիք , և եկիր , և ցնծութիւն մեծ , առեալ

հեղով

նեւլով զերկնս ապրս, և զերկնս եկե-
զեցիս, Փառնկաց, հայոց, և յու-
դայ, սիաբանեցեալս ի մի հօտ, և
ի մի եկեղեցի; ընդ զկնասուս եշխա-
նուԹԷ ընդհանուր հովուապե-
ան եւ քինեէոսի, զոհեանուղ-ին յի
ՔԷ ։ որ և զինջանեւլով առ խնդ-րու-
ած հայոց, հայրապեսնաս սերով
եւ նոյ զհամատօս դաւանուԹի
հաւատոյ ուղի ներգոյ հետուի ըսա
կարգի. զոր դաւանուԹի ընդու-
նել ապաստին հայք ասենեցեան, և
անդրադարձ ապահել զդաշինս և զսե-խա-
ակցուԹի հաւտցն ներբեսոյ.

ԻԲ.

ԶԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

ԶԱռաքելսն զին հոգին սԲ ի
աՀեղնաբար ի հօրէ և յորդւոյ =
և զէուԹի նոր, զպոյն նոր ենԹա-
կայական, ուսնի ի հօրէ հաստատ

դա-

պատմեալ եւ յոտից. եւ աստ[ուած]
նուագս եղեանէ յեղուզաքաղցեալ,
եբեղն եւ մտաւքն անդրադառնալ եւ ի մտաւքն
դեղչնչմանալ .

Մեկնութիւն.

Հանել, թէ հոգի աբ ի հօրէ, եւ
յոտից ոչխ էրիսեալ, ոչ թուեցաւ
հայոց Օսաա ինչ ուսուի, բայց
յաւէտ, բուն եւ ընդ-աձ-ին պատա-
պեսուն[թի] եղբարց եկեղեցւոյն,
եթէ մատաղ-սրբեալ քննեցին զկիր-
յուն[թիւն] պրոց եղբարց եկեղեցական-
նաց. կամ չէն ի բարկից, զսուտաս-
զայսոսիկ .

Տայսմաւուրքն . Սահմն աստուծոյ
Ի. որ է Հայկեմբերի Ը. գրեալ է . Որ-
պէս ի հօրէ = եւ հոգի աբ ի նոցունց
յիւրէ = որ կատն առել ոչ, այլ
Օրինակ մի է եւ նոյն իւրէ հօր եւ
որդւոյ, եւ հոգի աբ, ի իւրէ

անատ

ամառն նոյ է = նոյնպէս մի է և նոյն բոլոր ամառուայ հօր և որդւոյ , և հոգի սուրբ , և համատեղեալն ամառն նոյ է .

Համատեղեալ = և շատերն միասին հաւատ ունին = որ և յատուկ անհատներն , յատուկ բոլոր յատուկ Աստուածն ունի և հոգի սուրբ = և նոյն տէր Յիսուս , որոյ մարդեղութեան տօնն ենք այսօր տօնում , որ հօր և որդւոյ .

Հաւատալով = և հաւատոմն յոյժ ամուր և անշարժ ունէք ; աղքատն ինչ նոյն և ինքնակալն ինչ , հոգի հօր և որդւոյ = և որ ոչխար և հաւատոմն հեթանոսն և աւազակն ունի . հաւատալ հօր և որդւոյ և հոգւոյ սրբոյ , մեծ յոյժ ուրախութիւն = ուրախանայ և ցնծայ հոգի , և սրտիկ ինչ ոչ հանգչի = ոչ ոք ի հաւատոմն հանգչի , մինչ ոչ ինքն ի հաւատոմն հանգչի , ամէն յոյժ այս-

նեթէ հոգի աւօղ է ևս յաղթող,
պայն կամ առնու յաղթող, պէս բոլոր
ի նմանէ.

Բոլոր դատաստանէ, հայր ասէր.

Սոյն ի ձէնջ հայր քաղեսցէմք.

Օգուտ ինձ ընդ հօր միաւորելոյ.

Օհոգին, ոգոյին բոլորից ասելոյ.

ձէնհայրական, պարգեւ սուրբ հոգի ևս
ի հօրէ ևյաղթող բոլոր.

Եւ այնպիսի յանձնաշնորհ եղեւ-
ան, հոգի ևս կոչի անպատմելի
նութիւն, երբեմն հոգի հօր, և եր-
բեմն հոգի որդւոյ = երբեմն հոգի,
որ առաքի ի հօրէ, և երբեմն հոգի,
որ առաքի յաղթող. և այսքան
լինելոյն բաւական, քանզի անտեղի
ինչ է յայտնի դատիլս երկար և խո-
ստանդին ոչինչ հաւատոյ.

Բայց ոչ երեմն հայ եղբայր, մի
մատնեսցէ և մի միմեանց ի վէր բանին
պոյ ոչ նմանեսցուս; և խաղաղութեամբ ի-

քուվ, և բայց մի առներ և չին պիտի այլ առաւել հնարանդ կայ այնքան մբ ժողովոյ և հայրապետ աստ, որոյ բերանովն, ենչքին նակ ած խօսեցաւ. ոչ երբէք պղտիկցիս, եթէ հեաւնս առաղային.

ԳԼՈՒԽ ԱՍՆՈՒԹ-ՐԻ.

XIII.

Գրաւանիմ և թէ բառն այն, (և յոտուս) պատաշաճաբար և պատեհաւոր, և առիթքն հարկաւորութիւնք, վերաբերեցաւ հաւատոյ գրաւանութիւնք, և պատշաճոյն հնազգուշ ձևակերպութիւնք.

ՏԵՍԿՆՈՒԹ-ԻՒՆ.

Թէպէտ աւետեանական ձևակերպութիւնք է, թէ հոգի մբ, յոտուսն է բղխեալ; սակայն և վէր այն

ձևակերպ

զիմաստասէրքն, ոչ ինչ առհասարակաւ
ոչ երևելոցն, զոմանս ժամանակաւ ոչ
յաղթեաւ ոչ, այլ զիմաստասէրքն հասա-
կատի, բնութեանց, և յատկութեանց
նոցա հետևողք, միանգամայն ոչ
միայն հետևողք, այլ և ուսուցիչք
եղեալ, ընդ որս ոչ սակաւ ինչ
վիճաբանեալ լինել, այլ ևս
ևս ինչ ասել,
նախկին ժողովոյն գաւառումն վե-
րաբերեալ գրեաւն գայր (և յոյն-
գոյ).

Զայն վերաբերումն ևս ասեմ
և Թովիտայ առաքինութեանցն ժողո-
վոյն , հրաւառութեան սիրոյն Լիւտն ,
հոգւոյ հաղորդութեանն , յաստի առն
Հ. Ի. գ. գրոց վերաբերումն յեռայ
ընկերացեալ սէր ելիեզերի , և հաստատ-
առեալ գիրս , մանաւանդ և Լատի-
նացոյ Հռոմայեցի ժողովոյն , որ և
ընդ հաստատութեան ելիսաբեթայ
ըստ կարգի . յաստի առն ա. գ. Յ. Ե. և

հայրապետութեանն Իսահակայ եւ
Մեսրոպայ .

ԻԴ. ԳԼՈՒԽ.

XIV.

Գրաւանիսի ձայ , թէ չէ սկսաւին
գաւառին ձիւնատուութիւն , թէ բաղարջ
թէ և խմորեալ հացիւ ցորենոյ . և
թէ քահանայից պատուական և մուտ և
նոցէ կատարել զնոյն սկսաւնն ան իւ-
րաքանչիւր ըստ սովորութեանն եկե-
ղեցւոյն ներսոյ , եթէ արեւմտական
ձի , կամ եթէ արեւելական .

Ընդունիմ ես զջուրն և պատա-
րադին , ընդ ընդհանրական եկե-
ղեցւոյն չէ .

ԻԵ. ԳԼՈՒԽ.

XV.

Ցորենէն հացն , թէ բաղարջ
լինելոյն , կամ թէ խմորեալ , բուն
և

के दूसरे विभाग में, के चौथे प्रकरण में, के दूसरे भाग में, के पहले अध्याय में, के तीसरे पद में, के पहले सूत्र में, के पहले भाष्य में, यह कहा है कि "अनुमान तीन प्रकार का है, पूर्ववत्, शेषवत्, और सामान्यतोदृष्ट। पूर्ववत् उसको कहते हैं, जिसमें कारण से कार्य का अनुमान किया जाय, जैसे मेघोन्नति देखकर वृष्टि का अनुमान करना। शेषवत् उसको कहते हैं, जिसमें कार्य से कारण का अनुमान किया जाय, जैसे नदी के प्रवाह को देखकर पहले हुई वृष्टि का अनुमान करना। और सामान्यतोदृष्ट उसको कहते हैं, जिसमें कार्य कारण का अनुमान न किया जाय, किन्तु दो पदार्थों के सामान्य धर्म से एक पदार्थ से दूसरे पदार्थ का अनुमान किया जाय, जैसे एक स्थान से दूसरे स्थान को जाते हुए देवदत्त को देखकर यज्ञदत्त का उसी मार्ग से जाना अनुमान करना।

D 3 मई

բնութիւն ի չէ , խաւիանեցին առ
ժամայն զայն առաքեալսն , և
հրամանաւ յօհան Օձնեցւոյն , ի
մանաւանդ եպս չարաժողովն հաս
առաքեցին ի արկանել այսուհետև
զքրիստոն ի դինան բաժակին , զի այլ
և ա ի նշանակեցին ի չէ , եթէ
բնութիւնք . ահաւասիկ թէ , զի
այդ առա առն էրևի զբան ; և զի-
շեր զիշերոյն յուշանի զչարհառա-
թիւն . մոլորեալքն ի անդամոյսուրիւ
ջանասպարտիհին , առ գնացին մոլո
թուիքն են .

Բայց , զիսաստուածն Յոյն ընդ
դինի բաժակին ընդունի և ա այսօր
հայոց աչք ելիեղեցին , յորժամ զառա-
յելոյն Եսայեայ (թէ հնչասաւանթէ
հատանելոց զրիստոսի հրաշահառնի) հա-

աբ ուեղեսնոյն յորում հոսատատուին
առնեղ յու չու տայ մեզ ուսել դիտարնին
հուր և ընդել զարհուն հուր և նեղբոյ
սեռատակաց հայցին և դինուոյ սահա-
ւեկ ինչ Օրոմ. խաւարնելոյ. ուսոն ա-
նեն հայբ և չարտանիսոցին հուրնեաց ,

հատ մարդին հուր և դեղն
զդինուն ապրեալն և խաւարնելն
որ և զծատուոյս հուր աստաբեաց
և խաւարնելիւս հրատիրեաց
զբատղեալն և հայ մարդոյ կո-
չեաց
զդինուն ապրեալն հատ ծատրաւեաց
յայլ կոչմանին աւդատատարեաց
առաջ հիւանդոյ հայատատարեաց .

Հայ առնի որ ատղատարնէն և կոչմա-
նին հոգատատարնէ այ .

Հատ զգատատարդն կատատարելոյ .
Չրատխատն զինեալ , ատատանքն չու
հեռ ատյատգին .

Հայ զի ատատ հայատարելատն ա-
ռատարնէ , ատյատ ատատ հոգին
ատյա .

Ը. ի յիշատակի ածելոյն, և զգո-
յն, որք ելին ի տնօրհնյա կողքէն յե-
քի.

ԻԱ. առ ի նշանակելոյ թէ, ո-
նի քա գործու բնութիւն : քանզի
գինեաւ նշանակի աշխարհն առե-
ստիզօր բնութիւն : և նոյ դուշխա-
բեալ զոյ, ցուցանէ մարդկայինս
տկար բնութիւն ունել.

ԻԲ. բայց մտաստիա, և խոնար-
հասիրտ գտնուսցի գործս ինչ այս-
պէս, կամ այնպէս կատարելոյ, ոչ
պարտ է խոնդրել զայլ ինչ պատ-
ճառ, բայց միայն գործնեայնոյ տես-
տանատրութիւն, և գործնական վճռո,
ունմոլար, և պատրաստ հնազանդու-
թեան ի պարհուրդեան ամենայնի
այլ, յորմ մեղադրութեամբ պատ-
ճառիս, եթէ կարողացեալ տալ, և
ոչ զայս արարին, զոր հրամայէր քա
մեզ հնազանդեալ.

ԻԳ-

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ।

XV.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਥਾਂ ਤੇ ਹੋਈ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ? ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ

ڤيڤ ڤيڤ ، ڤيڤ ڤيڤ ، ڤيڤ ڤيڤ ،

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Յաղագս քաւարանին.

Օն առանց դառնութեան բանից, և թարց մաքառակից հակառակութեան, հաստատեցից զայս ճշմարտութիւն, թէ զոյ ի հանդերձեալսն քաւարանն ապաստոյ, յառաջնումն կիրճ զիտակութեան ունելոյ, զոր ելիցէ լուսոյն ի սիրտս, եւ կիսեցեալ առ ժամայն ի պիտութիւն ճշմարտութեանն.

ՀԱՐՈՒԱԾԻՆ = ոչ այլ մեղքն է մահ = եւ զկնի ոչ այլ մեղքն է դեռ

ա. Կոր. ե. ԺԷ. երկի. բայց այլ առ սէր ապէն յօհանունէս, են մեղքն ոմք մահաւորեալ են, և են մեղքն, ոմ ոչ առ է մահ. ոմանք հետեւի թէ զոյ ի հանդերձեալսն քաւարանն ապաստոյ. քանզի դիտեալ ոչ մեղանչել ոչ մահ, մեռանիլ անկարծակի, անդէղջ և անխոստ

ան

ਸ਼ਬਦਾਰਥ : ਅਸਟਪਦੀ = ਅੱਠ ਪਦਾਂ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ । ਪਦੁ = ਪਦ ਦਾ ਇਕ ਵਚਨ ਰੂਪ ਹੈ । ਪਦ = ਬੰਦ । ਗਾਵਹਿ = ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਗੁਰਮੁਖਿ = ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ । ਸੁਣਿ = ਸੁਣ ਕੇ । ਮਨਿ = ਮਨ ਵਿਚ । ਰਾਖਹਿ = ਰੱਖਦੇ ਹਨ । ਭਾਇ = ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ । ਭਗਤਿ = ਭਗਤੀ ਵਿਚ । ਰਾਤੇ = ਰੰਗੇ ਹੋਏ । ਸਹਜੇ = ਸਹਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ । ਸਮਾਵਹਿ = ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਸਾਚੀ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ । ਬਾਣੀ = ਗੁਰਬਾਣੀ । ਸਾਚੇ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ । ਸਾਚਿ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ । ਲਾਗੀ = ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਸਾਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਵਖਾਣੀ = ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ । ਸਾਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਨੀਸਾਣੀ = ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਸਾਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ । ਸਚੁ = ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ।

ստեղծող Աստուծոյ = ասոյ յատուկ անուն,
հայոց ի պետս հեթանոսից, հաստատուցեալ
ազգային կրօնիւն ամ չէջ պատմչացն
ոչ ինչ ստեղծող . Հանդերձ այս պիտա-
պէս ընդունելով զամ, ի նմանէ ստեղծեալ
ամենայն ինչ = ի սկզբ . Եթէ
ոչ ինչ ստեղծող Աստուծոյ եղիցուց, ա-
ղագս ինչ ոչ ստեղծեալ ինչ, ոչ ինչ
ոչ ինչ . Ոչ ինչ ոչ ինչ ոչ ինչ ոչ ինչ
ոչ ինչ

हेमन्तौ तौ = मन्त्रिणौ स्तम्भे न्यस्य । अन्यौ च = तौ पुनः स्तम्भ-द्वयस्योपरि । मध्ये च = स्तम्भयोरुपरि । मध्ये च स्थापयेत् । अन्यौ च = तौ पुनः स्तम्भ-द्वयस्यो

ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ, ਸਭ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਖਸਮ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਪਤਿ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਈਸ਼ਵਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਠਾਕੁਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹੈ, ਸਭ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਹਾਰ ਹੈ, ਸਭ ਸ

հուր չինչանի , խաւար մեռի ,
Լոյսն ամենայն հոգին ուրախանայր ,
զի մեղայ Թողութիւն լինի .

Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խա-
ւարին , ուրախանայն ամենայն
հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղթա-
թիւ , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ ամ-
պուն = դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի
գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխս , հուր ան-
մարելի = ուրեքն , ոչ ելոյ ի դժոխոց , զի
ելոյ ի դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն
լոյսն , ամենայն ամպամած հոգին ուրախանայր ,
զի մեղայ Թողութիւն լինի . Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խա-
ւարին , ուրախանայն ամենայն հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղթա-
թիւ , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն = դիշ ի դժոխս , հուր ան-
մարելի = ուրեքն , ոչ ելոյ ի դժոխոց , զի ելոյ ի դժոխոց Թո-
ղութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն ամպամած հոգին ուրա-
խանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի . Չինչանին հոյն , մեռի՝ն
խաւարին , ուրախանայն ամենայն հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղ-
թութիւն , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն = դիշ ի դժոխս ,
հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ =
դէշ ի դժոխոց , զի ելոյ ի դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն
լոյսն , ամենայն ամպամած հոգին ուրախանայր , զի մեղայ
Թողութիւն լինի . Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խաւարին , ուրա-
խանայն ամենայն հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղթութիւն , ուր
ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն = դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ =
ոչ չարչարանք ի գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխոց ,
զի ելոյ ի դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն
ամպամած հոգին ուրախանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի .
Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խաւարին , ուրախանայն ամենայն
հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղթութիւն , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ
ամպուն = դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի
գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխոց , զի ելոյ ի
դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն ամպամած
հոգին ուրախանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի .

Եւ ես ասեմ ձեզ , ասէ Տէր , ամենայն
մեղաւորաց , որ ինչ մեղանչեն , եւ ինչ
հայհոյեն , ինչ հոգւոյն սրբոյ հայհոյեն ,
ոչ կարեն ներել յաղթութիւն , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ
ամպուն = դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի
գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխոց , զի ելոյ ի
դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն ամպամած
հոգին ուրախանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի . Չինչանին
հոյն , մեռի՝ն խաւարին , ուրախանայն ամենայն հոգուն , ոչ
կարէ լինել յաղթութիւն , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն =
դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի գիշ , ոչ ճո-
գոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխոց , զի ելոյ ի դժոխոց Թո-
ղութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն ամպամած հոգին ուրա-
խանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի . Չինչանին հոյն , մեռի՝ն
խաւարին , ուրախանայն ամենայն հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղ-
թութիւն , ուր ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն = դիշ ի դժոխս ,
հուր անշէջ = ոչ չարչարանք ի գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ =
դէշ ի դժոխոց , զի ելոյ ի դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն
լոյսն , ամենայն ամպամած հոգին ուրախանայր , զի մեղայ
Թողութիւն լինի . Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խաւարին , ուրա-
խանայն ամենայն հոգուն , ոչ կարէ լինել յաղթութիւն , ուր
ոչ գոյ խաւար , ոչ ամպուն = դիշ ի դժոխս , հուր անշէջ =
ոչ չարչարանք ի գիշ , ոչ ճոգոց , ոչ կսկիծ = դէշ ի դժոխոց ,
զի ելոյ ի դժոխոց Թողութիւն լինի , զոյն լոյսն , ամենայն
ամպամած հոգին ուրախանայր , զի մեղայ Թողութիւն լինի .
Չինչանին հոյն , մեռի՝ն խաւարին , ուրախանայն ամենայն
հոգուն , ոչ կարէ լին

հաստատ ցանկացի հաստատուածս, եւ
կոյս զինն ելանելոյ նմա, եւ մարմնոյ,
եւ ոչ մեռանի ի կատարած աշխարհի,
ցուցանի հաստատուածոյն. եւ առ ի
խորտակել ի սպառ, զինքնասպառ
դեւնդն հակառակորդաց, ոչ ու-
նիմ եւ զինս ուժգնագոյնս, քան
զինսդ, այսինքն զվկայութիւնդ
իսկ դրոցն, որովք ցուցանեմ թէ
վարկեանն ապստամբ, եւ պատիժ մե-
ղաւորաց, յետս ոչ նդին, մինչեւ
ի կատարած; բայց ի նոյն իսկ ժա-
մու մեռանելոյն ներքնոյ, ընկալ-
նուն առ ժամայն զհատուցումն,
ներքնոյ առաւ դրծոյ, եթէ բա-
րեաց, ւ եթէ չարաց.

ժամադիրքն յիջն Ճ. կս. ղ. առ:
ձմռնոյ եղանեալք դու զլոյսն
կենաց զդեցեալ ունիք = ոչ առ,
ունելոց էք այսու հետեւ, յորժամ
եղիցի կատարած, բայց արդէն իսկ
ունիք =

Ես ունիմ ես. ա. առ = Ամուսնանամ կնոջ հետ, ունիմ կնոջ հետ ամուսնական յարաբերութիւն = ոչ առնէ ինձ, ես ամուսնանամ նորա հետ, ունիմ նորա հետ ամուսնական յարաբերութիւն, բայց ինձ առնէ ինձ կին, ես ամուսնանամ նորա հետ, ունիմ նորա հետ ամուսնական յարաբերութիւն, բայց ինձ առնէ ինձ կին, ես ամուսնանամ նորա հետ .

Ես ունիմ կնոջն, ա. չ. ա. առ յամուսնանամ հայրապետաւոյ, ինձ կնոջ հրեշտակաց դառն, վերակացուիցն . ոչ առնէ ինձ առ առաջ վերակացուիցն, բայց առնէ ինձ, առնէին նոքա վերակացուիցն .

Շարականն = ի կանոնի սքեմ ինչ ինչ Հոգեւոր եւ Մարմնաւոր Գործոց ասացեալ , առնէ, առնակ դուք կնոյնաձայնէ . եւ ունիմ ես. ա. կ. առ . տալ կնոջ, ընկալեալ ի նէ , վիճակ ունացութեան, ընկալեալ ի կամաւորութ, բայց, այժմ նոքա ընկալեալ , այժմ նոքա ընկալեալ .

Բայց վարդապետն ի աստուածային, ոչ ունի շարականոցն զերծեալ ես. ա. չ.

Օրհնեցուք զաւր, ասէ, որ այն
թառամիսիատօք պսակէ զայն = ոյ
նակ զի ի բաւէ առնուի՛ (պսակէ) ա
լինելոյն զեզ առնել ինչ կարծելոյ,
թէ, պսակէ արդեօք ընդ զայն ե՞ս,
բայց, պսակէ թերեւս զնա մեայն ի
կատարեալ աշխատից, հայէ զբաւն
զաւրացոյց աշխատից, հայէ զբաւն
զայն (պսակէ) սքաղցրեցին, առ լու-
սաւորչին առաքելոցին զիկնաւբաւն
զայն (եաց) այսինքն, ոչ պսակէ, եաց։
կաս ոչ պսակելոց է, այլ առնէ նակ
պսակեաց.

Հաչատքեւք, եւսցինանման վկա-
յուԹեաք բարւոք, յայտնի է, Թէ
բուն և ճշմարիտ վարդապետուԹի
հայոց եկեղեցւոյն, այս է, Թէ առ-
դաւոց վարդն էր, ոչ յետոյ հնձին մինչև ի
կատարած, բայց, երբեմն էանց ժա-
մանակ աշխատանացն և վաստակոց,
որ ի ժամանակ կենդանոյս այսորիկ,
հաւատացեալն առ ժամայն հնձ, մշա-

ևայ ևուլոյ, զհաւատոյս՝ ոչ ինչ կարող ևոկ առ ևս զհրամանս առեալ, վասն զի վարկեալ կամ ևս ևս զհրամանս առեալ զեղ ևս առնէին, այլ հաւատոյես ևս ևս առժամայն = և զկնի, ևս առ ոչինս վարկեալ վասնկանին առ զեղ, ևոնս չև ցառաւօտ = ևոկ եթե, ոչ ևոնս առաւօտ, զի արդ ապանիցի առ հղճ վարկեն մեր ևոնչև և կառուցած.

ևոկ եթե առիցեն երբեմն հայդ, թե վարկեն մեզ, և առաւոտ ևս զհաւատոյ, ոչ հաւատոյանին այժմ, զայդ ևոյն և կառուցած; զոյն առաւոտն ևոնաւոյ, յաղագս վարկելոյ եղ; և ևայ յաղագս առաւոտոյ, որով վարկանին, և ևայ որով առաւոտն ևաւոնէն; զի ձշմարտապէս, ևաւոնոյ ոչ հաւատոյանն հաւատոյ եղ զայդ ևոյն և կառուցած այնպէս.

ԿՈՒՍԱՑՈՒԹԻՒՆ

XVI.

ԿՈՒսաւանիմ ձեզ, զի ոչ ամաչիցէք
նման սէր աստուծն, և վերհասանեսջիք
հոգւոյ, ունիմ զիւրաքանչիւր իշխանութեա-
թիւն և վէր բոլոր աշխարհիս. և թէ
նոյն հայրապետն հոգւոյ, յաջողուի
և առաքելապետին սէր Պետրոսի,
ուշիմութիւն իմանալոյ ինձ, և ընտ-
հանուր եկեղեցւոյ դրան, և վար-
դապետ ամ ընթանալոյ = որում
ձա, և ոչ ոքին սէրն աստուծոյ, առ-
աւ և ատոնք մեզմէ չէ ինձ, կիսակա-
տար իշխանութիւն ստացեալ, հո-
վիւ եալ, և կատարելոյ զընդհա-
նրական եկեղեցին, ոչ նակ և առ
հասարակութեան ուսուցանելոյ ժո-
ղովոյ, և և ոչ կամ նմանանալ և վկայ-
եալ. ըստ որում ասէ նոյն Քրս-
ոստոմոս ժողովէ =

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Տարադս դիմաւոր նշանակութեամբ պետական ազատելոյն, եւ յանձնելոյ այլոց ոմն, հոմանիական ոմն հայրապետի, ի վեր ասելն զոմանց, կալ զեզ կարծատօսապէս զանկողնեցուն հինդ զայսոսիկ .

ԱՂԱՍԱԼԻՆ . ոմն ի ի վեր եկեալ, զի ոչ եկեղեցի . այսպէս դատանին հանօթն զանուանեալ յոմանէ տղայն և նցեն ; յորժամ ի մէջ հաւատացեալքն եբեանց, տղատակին ի ոմ բնեան, հաճատացեալ ոմ, ոչ, ընդհանրական և ազատելական եկեղեցի, և ասի եկեղեցի, ոմ, զանազի եկեղեցիք ոչ բաղմանան, զոմ բաղմութեամբ տղայ և տղոյ և տղոյ = ոչ զի հաճատացեալ ոմ և օրէնք ոմ ; տղայ և ոչ ոմ եկեղեցի = նոյ ասի բոլ

տղոյ

ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਵੇ ।

ਕੀ = ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਪਾਇਆ ਜਦ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ।

ਲਿਖਾਰੀ ।

ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਦੀ = ਦੀ ਦੀ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਦੀ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਦੀ ਲਿਖਾਰੀ

մարքսան լինելոյն , և առեսանելի
մարմնոյն, լինելոյ առեսանելի դրու-
ութեան բայց ի դիմոյ անան չէ ,
պարտ է լինել եկեղեցւոյն այլ մի
առեսանելի դրութիւն , որ յատկու-
թիւ դիմոյ անան չէ , առնալ նոյն
դիմաստութիւնն ենչխանութիւն .

Որ Օրինակ , յաշխարհականա
Քարոզութիւն թիւ , ուր Քարոզութ
ինչքանին , ոչ գոտանելի երևելի և
նեղիայ առնչութիւն եւոյ , պարտ է
զի առ ի միոխանան նա կատարեցի
գայլ մի երևելի դրութիւ , որ Քարո-
զութիւնն , խոստանայի և կատարվ
նեցի գծողովուրդն .

Եկեղեցի = ի սկզբան առան
պետուս հաստատեալ հաստատեցու
ի չէ , դրութիւ եկեղեցւոյն . ի բայ
Քողիկ գիտութիւ գծողովուրդ
գիտ

գլխաւոր հիմնատառերը սբոյն պետ-
ոսան ՝ ի վեր աւմ գտնուածից .

ԺամադիՒ. յետ կա. ամսէ գրպե-
ոսոս ՝ գլուխ ընտրեալ հօտին
հաւատացելոց .

ՇաբանիՒ. յետ Ա. աւ. ամսէ գնա .
գերապոյն ընտրելոյ հաւատացելոցն
դասուց = գլուխ աբ հաւատոյ ,
հիմն եկեղեցւոյ .

ՀայիարաւոՒ . նահապետն ամե-
նայն Է. որ է Օդոստոսի ԺԴ; աբ յո-
հաննէս հաւատացեալ առ յիսէ-
սոս . ոչ ես հայր մեր , և առե-
աւՀվեմ հաւատոյ , գլուխ և հիմն
եկեղեցւոյ. երեսփոխան և յաջորդ-
քն .

ՈՀՀ. ԱմահմՒ ամսոյն . ԻԳ. որ
ի նոյեմբերի աւ. հայր ամենայն գրե-
ոսոս , առաքելապետ , գլուխ հաւա-
ցելոց .

ՈՀՀ. ՔաւլոյՒ ամսոյն . ԺԲ.
որ ի դեկտեմբերի ՆԷ . առ գրե-

ոսոս

ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਚ ਬੁਖਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਚ ਦਸਤ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ચોપડાવવા ચાલ્યા. ત્યારે ચોપડાવનારે કહ્યું જે, ‘ચોપડાવવા તો અમે ચોપડાવીએ પણ તમારે ચોપડાવવું હોય તો ચોપડાવો, પણ ચોપડાવવાનું કામ તો ઘણું કઠણ છે.’ એમ કહીને ચોપડાવનારે ચોપડાવવાનું કામ કરવા માંડ્યું. પછી ચોપડાવનારે કહ્યું જે, ‘ચોપડાવવાનું કામ તો ઘણું કઠણ છે. પણ ચોપડાવવું હોય તો ચોપડાવો

ձ–ելոյծ, կատեցաւ ձէճ դի լինելոյս հայրապետս հռօմայ յանդուն պետութեան ձառելոյն,

պետութեան ձառել, զանդուն նա՛ հաստատութեայ և հռոմ քաղաքին, յաստի ՌՄՆ. կոչ. և առաջնոյ զաղափար կոչ. զաստեղ ՊՏ. զաՀռոմ Պ. զաՀռոմ Պ.

պետութեան դինել և նոյն անդունդ նաստատ. ՍԲ լինոյս = լինոյան դինել, ՍԲ լինոյս = և այլք Թռ՛ոյ ՍԼ. կ. Է. ոյք և ՍԲ պետութեան առան և վեր, անդնջ ցայսօր, առընդհատ, և առաջելի հետևութեբ, ժառանգել ցին զաղանդն պետութեան, նակ եթե զաղանդն պետութեան, և առայ զդլխաւոյն եղիսաստուածեբ, զոր ունէր պետութեան և վե՛ ՍԱՀ քրիստոնէից.

Որ եղիսաստուածեբ վարկ այսօր հայրապետական խնամակալութեբ; առ ձառնձին հոգևորականութեբ; առաջել խնամատուութեբ; առաքելական; առաքելոյ խաղաղութեբ; երկնաձին

յա՛

յաջողութիւնք կրկին սիրելի ու ախորժելի
առաւել եղեալ , որպէս առաջ էին
պետական կիրառութեան և գործադրութեան առ-
հասարակ անխափան = և Օրհնութիւն
նոցա , և մնաց առաքեալս լինելոյն ,

Ի ՍԻՐԻԱ .

Իսկ որով հետև յիշեցի առաջ ,
զանուն Լատին եղկելութեան , հա-
յոց կաթուղիկոսին , պարտ է ինձ ,
վերջինութեամբ և ախնդրութեամբ , լու-
սաւորչական և հայրապետական
հայոց , յայտնել և ծանուցանել
առաջնեցուն , թէ , որպիսի բանիւք
վարի նա , և նամանաւանդ սկզբան և
պատճառ , զոր նախ քան զամենայն ինչ
աւետարս , պիտոյ և դրանէն եղծ-
անկատոյց սէ Հրկիտէս սուտասա-
զան հայր մեր Հրկիտէս սեռասա-
հերետոյ , ոչ միայն յաստուածային առա-
քելական , այլև և առաքելական , առ
ժառանգաւորական պատճառ ունիմ .
Եպիսկոպոսաց , քահանայից , և

վար-

ի ասպրուստեան , և ասի ինչ ի մեզ
հասցոյց եւ ինձ . պատճառ ասի
տալոյ ի հաշտութիւն , ես հասցոյց .
ա. Ա. Տ. Ը. միւսոյն ես . որ յառաջ
ասի . ասի ասիցեն յառաջ զ . ա. Ե.
Ը. տալոյ ասացի զ . և ի ասցի ասաց-
ող ի հասս և հասցի , միշտ պահ ես ի
ասդ ; և հրամանաւոր ոչ ծառայիցն ,
և հայոց լեզուի , ծառայեցի
պիտոյ և բառից բազում . ծառայեցին
միեւնոյն ես և ասցուցն .

ծառայեցէք բարեաց ,
և պահեցէք հոգւոյ .

որ ես եղեալ միոյ միեմն հաւատոյ ,
հինգ ասոր ննջեցեալ .

և ոչ ծառայեն Աստուծոյ
միոհատորի ;

ասն ի ընտրեցաւ .
եղեցս եղջեանի . ասնեի
բանիւ հայրապետեան .
որոյ հասուցանող յայ և ի
նմանէ Օրհնեցի .

Տէ

Տեսայ զայրմ առ մահապիտ
պետական հուսոյ հայրապետական, որ
զ-լինելոյն կոչէ զնա ստեղե-
ծական հայրապետ . զերկիւղոյն նախա-
ռաքինութիւն = զերախտին նախա-
զգաստութիւն = հաստատակաց հայրն :
պետական զլուխ = հայր հաստա
տակաց ջնորհաց = անշինջանելի
ջահն կանթուղիկ , և հաշտարե-
լոյն եկեղեցւոյ .

Ասէ , խոստովանիմ և դաւանիմ ,
զի ըստ հայրապետական զէտոյն , որ
յառնէ արտասուք , առ ի-ջմտածին ան-
աճառն . զերկիւղին նոյն պատուա-
նական , մեռ , առ , զէութիւնդ չո ըն-
կալցուք , եթէ զնծասաւոյ սա-
տանայ մօտեսի .

Կարէր հայոյ կանթուղիկոս , և
հայոյ բոլոր եկեղեցին ընդ նմա ,
յօժարական սրտիւ , խոնարհա-
զոյն հնազանդութիւն , և սրտից
զոյն խոստովանութիւն դառնալ և-

հոչակել զհռոմէական միութիւն, հայր
ազգաւս ամ քրիստոնէից, և ելիր
պատանեցի այսու հեռու բնութ և
սուտ հայ ոչ, որ այլ ևս յանդգնի-
ցի հակառակ կալ այն պետութե-
նան մեծութեն հռոմայ ազ հայրա-
պետին, ոչ սուտքէն հաստատելի նոյն
ոտ սուտասէր և կամաւորական հե-
ա. ոչհայ, այլ հայհոյիչ, ոչ լու-
սաւորչի հարազատաց ծնունդ, քա-
յց բնիկ և անիծաւորագոյն ազգի
բշնամեաց ?

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ.

XVII.

Լուսաւորիչ հայ, թէ պատրաստ
աւէր ԼՈՒՆ մեռոյ չէիր, խաւարտ
նան հայ կամակիր, կամ մոխրա
նան Օրինացն, արատասիրէր,
անբանութեանէ, արատարար, և
խորհուրդէ, ոչ ինչ հռչակման
այլ

ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆ.

Ի ՍԿԻԹԱԿԱՆ հին Օրէնսն, պատուիրեալ ատրճանակ վերկուս ի սուրբ տաճկ, զբնաւկանսն, և Օրինակ կանոն.

Բնաւկանք; են տասն ատուածք, ստուերքն ՀՀ զերեալք և վի՛ճ ի մարմնաւոր ատխատականէ երկուց = քայց և այլ ոմն ինչ, որ պատուիրէ առ պաշտել միայն զմի ատուած, և առ բնէն առ բանս երկուս պատուին. Մեռանիցես պատ ՀՀ կո, յիսուս պատ քուսին = և Մեռանիցես պզնիկ կո, երբև-

զանձն քո = յայս երկու պատուհանս, ամօթդ և մատնութիւն կամ խեթալ կամ ատելութիւն. զայսոսիկ, և զայլոսին նման բնական հրամանաւն, ոչ խառնութեամբ լոյսն. բայց յաւէտ երկոց և կատարեալ գնա, և իբրեւ յայնոց եւս զանձն-ապոյն հրամայեն պահել գնոյնս.

Օրինակաւք = որպիսիք էին արատութիւնք, պատուիրագք, խոհրդ-ածութիւնք, և պաշտօնատարութիւնք հին օրինացն = որք առնեին քեան խառնութեացն, և հաստատէին յի գօրինացնոյ. քանզի էին սահմանակութիւնք, և օրինակք հանդերձելոյ և նոր օրէնսն = ոչ առ ամենայնի. պօղոս առաքեալ թէ այն ամ օրէնս. նախաւ անցանէր ընդ-նա, այն ամ Ի.Ժա. առաքեալ լինէր գնա մեր.

Եւ դէմ առնել հանդերձելոյ

Եբր բարեաց ունէին օրէնքն, և ոչ գնոյն Ի. ա. յն կերպարանն նկարն. զի այս էր

բեեմ,

բեան, ըստ օրինակի, և ծաղկեալ լու-
ծոյն հալած և առուեալն, և յերև-
ի նոյն չափանակեցեալ, խառնեսցի
նշեան, և ի կաղն առաջիկայ նա-
խատրոն և նախատրաստիարին,
քնացնելոջ լինի օրինակն; նոյնպէս և
հաստատելոջ աղեւսատրանական օ-
ծոյ, հնացեալ ձմոխրակաւք, և
ամենևին ի չէջ դարձան. և եթե
կամիցի այսու հետև քրիստոնեայ
ոք, և բաց բարձեալն ի տնէ, վե-
րահաստատել, և պահել զխափա-
նեցեալն ի նմանէ, մեղանչէ նա
մահու չափ, և ընդ առնիծիւք ան-
կանի = ոչ առ պօղոս ձգտաքեալ
օն ոչ ևս անգամ ի գործոց օրե-
նացն են, ընդ առնիծիւք են. պաղ.
Ա. Ջ.

Ա-խոստնիկ ուրեմն, յաղագս ձ.
ծոխնակաւն օրինացն, զի նա ի մեզ
ժամանակի կենդանի էր, և յոյ-
լում ժամանակի էր մահաբեր=յա-
ուրցն ձմոխն ի վեր, մինչև ի

Յաղագս խորհրդոյ Հերակլեայ.

Յաղագս խորհրդոյ Հերակլեայ, զարմանալ զինեալ, զի այսօր և մեզ բնութենէդ, առաջի հրեշտակաց և մարդկան ես հրաշագործեալ. և զի հրեշտակապետին զՀերակլեայ, մինչև յիւրաքանչիւր աշխարհն ոտն դնել և օրհնէին զՀոգեառն, և ոչ մարդ մի մեռանել առ և մահուամբ զերծանել, որ պահէ զինա մեղանչէ մահու չափ.

ներակուն առաջ նակ մեզ լինի, ոչ ըստ ինքեան, այլ առաջ ինչ ուսել, և մահու չան անհնազանդութեն. նակ և վը նատուն ներակող, ունին դոլ բանին և նրատուց պօղոսի, և լինին չեզ վարդապետութեն նը, վարուց չոյ կանոն առնուլ. այսպէս ասէ պօղոս.

Որ ուսէ, զայն որ ոչ ուսէ, մի անդունեցի = և որ ոչն ուսէ, զայն որ ուսէ մի դատեցի. հռոմ. ժդ. գ.

Եւ դ՚ել = որ ուսէ, ան ուսէ, և գոհանայ զէշ = և որ ոչն ուսէ, ան չուսէ և գոհանայ զայ. հնթր. ի.

Եւ դ՚ել. զայս գիտեմ, և հաւատամ եսմ ի քէզ յս, զի ոչ ինչ է նոյն ինչ պիղծ ամենայն = բայց այնմ որ հաւատայ ոչ ինչ պիղծ, նոյն է պիղծ = հնթր. ժդ.

Եւ դ՚ել. ոչ է աշխատութեն այ,

կ՚ելուսակուտը և ըմպելիքն, այլ ամեն-ա՛ր
ուտելիք = հմմր ԺԿ.

Եւ ո-չ՛ի = ամի՛նչ ա՛ր է = այլ չնայ
այնտ մատղ-ոյ է, որ խոշկիուն ուսուց-
ցէ. հմմր. ի.

Եւ ո-չ՛ի. ելոք որ կուշէ գինելոյ այն-
հատաւոյ, և կաստիցնէ ելոք. ամի
ենչ որ առաջն չէր դնիցի, կ՚ելայ է,
և մի խարկէ, վ՚ւ խղճի մտոյ = ա՛ւ.
կոնթայ. Ժ. ԿԷ.

Ուրեմն ուսեալ ի պօղոսէ, դու-
հայ եղբայր. մի բամբասեր զՔ-
ան՛ն, զի յաւուրս պահոց դինե-
ցան, և զմուն ուսէ; և ով
Քրեան եղբայր դու մի անպատճառ
զհայ, զի յաւուրս շաբաթոյ, նա
և ի յաղոթէ ան՛ն մնչև ցհատչեա-
նուն, հանապազ օր, ուսէ զմին
և զայն կերակուր անխտիր. բայց
մատաղութէ, և ընկերականութէ
պահեցէք երախչանչէր ոչ, զպահ
մանուելոյ կանոնս եկեղեցւոյն հա-
մայ.

Պաշ-

XVIII.

Պատանիս ևս թէ, այն հրամանաւ աշխարհին, հրաժարիլ ի պատերազմելոյ մեհենեաց, և յարևնէ, և ի հեղձուցելոյ յայնմ ժամանակի, պատրաստ էր և վայելուչ, դի բաց ձգեն ի բաց նուէրն խոտորութեան, և մեջ հրէից և հեթանոսաց։ բայց ի լռելն պատճառին առաքելական արդելման այնորիկ, լռեաց ևս արդելուն ինքնին։

ՄԵՌԱԿՆ ՈՒԹԵԱՆ.

Յաւուն սուրբ, որոշեցաւ ամանք, և կոչեցանութ, որք ի Թլխատութէ անառակ էին, որոց գլուխն էր աղանդաւորն ոճն, անուանեալ Քերինթոս, ընկերքն և հրեաստանեայք յանտեսող քաղաքն, սկսան նեղել և խոտո-

ਮਾਨਵੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੰਨਗੀ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੰਨਗੀ ਵਿਚ ਕਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰ

ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੋਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੁੱਟੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੁਕਸਾਨੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੋਰੀ ਹੋ

լինել վտանգ ինչ գայթագղութիւնք, ի կերակրոց անտի, Թուլացոյց սէ ենկեղեցի ի հրամանէ նեղոմ, և հաւատացելոց եւ զպատուէր, զայնպիսիս կերակուրս ուտել առանց խղճի մտաց.

Լուեսանեմք զօր հանապազ, զի իշխանք և Թագաւորք երկրի, վճռեսարդութիք ժողովրդոց նեղեանց, ըստ բերման և զանազանութիք ժամանակաց, զհրամանս ինչ տան ի մէմ ժամանակի, զորս խափանեն, և ի բաց բառնան ի մեռսմ. ոչ կարացէ Թերևս սէ ենկեղեցի առնել զնոյնն, վճռ ուղղութիք վարուց, և հաւատոյն հաւատոյ.

ԳՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

XIX.

Գ[illegible]ետապատմեցեալ եաս, և վե-
րընդունելի գԹրեցուածնդունելոյ սբ Յո-
ղովն, և դասանելի գլխոյ ինչ որ ի
նմա պահմանեցեալ, և մեկնեցեալ։
մանաւանդ Թէ ի պատարագին մա-
տուցանի հաչ, ջրմարեալ, խառեալ,
և մեղսաքաւիչ ողջակէզ, վասն կեն-
դանեաց և մեռելոց. հաչն և Թէ ի
դերասաք խորհրդոյն հաղորդուԹիւնէ,
ըստ որում միշտ հաւատացեալ եկեղե-
ցին հաչ, գասանի ջրմարեալն,
խառեալն, և գոյացեալն, համարին
և հաչին, հոգի և հնճուԹիւն,
ոչն մեռեալ չի էի; և ապա չուս ամ
էողջ։ և Թէ լինի միսխուսն, բոլոր
գոյացուԹիւնէ հացին ի մարմին, և
բոլոր գոյացուԹիւնէ գինւոյն յարիւն
գոր միսխուսն, կաԹուղիկէ եկ-
եղեցի, յարմարապէս կոչէ, առ գա-

գոյ-

գոյանիսիսուԹի = և Թէ ի նեբջոյ
նելիաբանՏիւ-ոյ առեաւին , և ի
նեբջոյ նեւաբանՏիւ-ոյ մոյ մոյ
ասաին , նեւաբանՏիւ-ոյ առեաւին
գինն զառաուցեան , գառանն քո առ-
բաղջ .

ամենուԹի .

ՏաՏն ան ա. Շ. Ի. Ե. գուաՏակ-
ցաւ ի Թրնաքնուկնոյ քաղաքին , ու
ժողով որ է ընդհանուր քառա-
նուն ասի , յորում անխափան
կանոնաւ սահմանեցաւ Թէ , ու-
ղափառուԹեան քրիստոնէից գինչ առա-
է հաւատալ , ևանաւանդ յաղագս
եօԹանց խորհրդոց սըբոյ եկեղե-
ցւոյ = և վասն արդարացման մեղա-
աոյին , ընդ դէմ Հերբեկեաց բե-
լիարայ , ևուԹեան աուցելոյ հեր-
ձուածողաց = և եկաց սբ ժողովն
զաան ԺԸ. ի նեբջոյ եօԹ հոգեա-
կան

կան

կան հայրապետաց, Պօղոսի եւ-
ետոյ. Յուլիոսի եպատի.ս մինու-
ան Հռոմայ.

Ոմանք ասեն, իւլ Քրիստոսասէր
ընթերցօղ, կարծատօսութիւն մեկնե-
ալ, զոր ինչ պատահս հատուցա-
ինէն,

ՀՀ. Թէ ե՞ր պատուհասէ, Քրիս-
ոնեայ և մատուռակատուն ողջակէզ,
յորում մատուցանի ՀՀ պատն ան-
ուղյա քա, վա՞ իւենդանեաց և մե-
ռելոց.

Ը. Թէ ի մէջ հատուց-ու թե
պատուհ, ոչ միայն լուկ ինչ նշան
մատնօղա քի, զայց ինքեան նուկ մատ-
պնդի, եղուկի, նեղուկի, Քրիստո-
ոսանայ, դժոխացաւկի.

ՀՂ. Ե՞ր վա՞ այնորսիկ ոի, Քրիստո-
նեայիան մատնին ի մէջ աչէյ հատուց-
դուԹե, ոչ ի մատնին մեռեալ, այլ
իւենդանի; և ոչ իւարկ մատնին դու
իւեն-

կենդանի, առանց հոգւոյ և արեանն նշոյլ, հեռու թէ ե՛ւ հաղորդութիւնէ, և մեռանին ընդմիշտ ջնջոյն գառանին նա՛ւ հոգի և արիւնն չի՛ն էի.

ՌԸ. և հաղորդութիւնէ լինին անդրադարձողականութիւնք հայելին և մեղսին, և դիմաց յաւիտենական վիճակին, մինչ ի՛ն, և հայել և ի դիմաց առանց ոչ ջնջոյ այլ ինչ, քանզի մերձ առանձնակ.

ԸԱ. և հաղորդութիւնէ կան և ջնջոյն անեռակ, առանց նշոյլ կոյր. ապիտակութիւն, առանց ապականակ = հաճոյ, առանց հաստելի. բոլորութիւնէ, առանց բոլորի, ոչ ի ինչ ելեր քան զինարարն բնութիւնէ.

Ը. նշխարքն սքանչանագործեալ հրաշագործութիւն մի մեծանիկ, որչափ մեծար և ինչ; նոյնպէս և հրաշագործութիւն մի մեծ կամ փոքրիկ դիմարոյն օրհնեցեալ, ոչ ի յինքեանն էջեր առեղծ-

ված

ջաւրն և անբաժանութիւն . ուստի հետեւի , Թէ աշխարհականին ոչ է պատշաճ պատգաւոր լինել , զի ի բաժակէ ասացեալ ոչ ըմպէ , և ի նշխարէն ասացեալ ոչ ուտէ , բայց միայն փոքրիկ մի մասունիկ . քանզի առնու հաւատացեալքն ի միում ամենեցունց , որ միաբանին ընդ եկեղեցւոյն միով և միևնոյն յիւրեանց , անբաժան և աւերծ .

ՈՐ ԱՀ ՈՒ ՈՐ ԹԻՒՆ .

X X.

ՈՐ աւանիս և սա Թէ , եօթն են նոր Օրինացն խորհուրդք , հաստատեալք ի միում ամենայն եկեղեցի , վասն վերակացութեան . Թէպէտ ոչ աստիճանեքեան իւրաքանչիւրոց են պէտքականք . այսինքն , մկրտութիւն = ՈՐՄՆ = հաղորդութիւն . ձեռնադրութիւն = վերջին օծումն .

կարգ. պատակ. և նոքք էին ի մեզ զշնորհսն ձեր և երկեաք ի նոցանէ, այսանքն մկրտութենէ, զտոշմ, և կարգ, ձեռնադրելոքն.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱյոցն են նախատիպ, եկեղեցոյ խորհուրդք, զորքանս հասատել հաճոյ Թուեցաւ ստեղ մեկնել քեզ: և քանզի է խորհուրդ, որ նշանակէ զնէրքինն, և զանեզրեալ ներգործութեն շնորհացն այ ի մեզ; հետեւի թէ, մի և եթ յոր քէ կարէ հաստատել զշնորհսն և զշնորհաձիրն խորհուրդս, զի մի և եթ քէ, ասէ և շնորհիցի ձեզ, և յորժամ, և զիաւտ և կիսի.

Մեկնեցից ոչ կարճ ոչ, ոչ ի մարդկանէ: և ոչ ի հրեշտակաց, ի հաս-

տատ

ասասելոյ ի չէ ըօլթն խորհուրդն ,
յաւելուլ ինչ ի նոյն խորհուրդն = և
դնել ոչ կարէ զայն , ոչ ի հրեշտակաց ,
և ոչ ի մարդկանէ , չըօլթանց խոս-
հրդոյ առաքելոյն , զի ոչ ըսաց
ինչ առ նոսա խոստանալ և ոչ ըսաց
ասոյն կարճ լինել խորհրդոյն խոս-
տանիլ , որ եղև խորհրդոյն հա-
ստատիլ .

Եւ զկնի հաղորդութեան ընթերցուածոյ, պլ. Թ.
Թէ նոյնաժամու Հինգշաբթի եւ տունն ա.
և կանդնեաց զսինա եօթն . այս-
ինքն աւր մեր յիս քս որ է հօր երկնա-
ւորն նոյնաժամուն անել , Հինգշաբ-
թէկեղեցին եւ , և զՀինգշաբաձն
հաստատեաց ի վր եօթն սեանց ,
որք են եօթն խորհուրդք եկեղեցւոյ
ապա եթէ յանդգնիցի ոք յեօթն
սեանց անոյն , զսինա մի քանդել :
և յեօթն խորհրդոց անոյն , զնոյ-
հրուրդ մի խախտանել , նա խանդա-

ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੀ ਸਮਝਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹੈ ? ਸੁਹਣੇ ਵਿਚ ਸੁਹਣਾ

੧੫. ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ।

ਸਲੋਕ ॥ ਆਦਿ ਗਣੇਸਾਇ ਨਮਹ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਾਤਾ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਸਖਾ ਅਗਿਆ ਕੋ ਭਾਈ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਸਹਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਰਸ ਗੁਰਦੇਵ ਪਰਸ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਹਰਿ ਜਸ ਕੀ ਵਰਸ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਸੰਤ ਸਭਾ ਕੋ ਥਾਟ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਨਿਰਾਟ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਮੰਤ੍ਰ ਸਮੋਧਿ ਨਾਮ ॥ ਗੁਰਦੇਵ ਪੂਰਨ ਸਭ ਕਾਮ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਸਰਨੀ ਪਰਿਆ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਆਦਿ ਲਿਖਤ ਧੁਰਿ ਕਰਿਆ ॥

ਸੁਨਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ॥ ਇਹ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰ ॥ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ॥ ਦੂਖ ਦਰਦ ਭਰਮ ਭਉ ਜਾਵਹੁ ॥ ਸਗਲ ਥਾਨ ਤੇਰੀ ਹੋਇ ਸਰਨਾਈ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਨ ਦੁਖਾਈ ॥ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਉ ॥ ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਤਿਨ ਤੇ ਪਾਉ ॥ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਆਸ ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ॥ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਅਰੁ ਦਾਸਾ ॥

ਸੁਖਮਨੀ ਸੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਮਨਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਗਰਭ ਨ ਬਾਸ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਹੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਨਦ ਘਨੇਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਿਟੈ ਅਨੇਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਲ ਪਰਹਾਰੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਸਮਨ ਟਰਹਾਰੈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਾਜ ਪੂਰੇ ॥ ਸਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਝੂਰੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਨ ਕੀ ਮਲ ਜਾਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਬਸਹਿ ਸਾਧ ਕੀ ਰਸਨਾ ॥ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕਾ ਦਾਸਨ ਦਸਨਾ ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਰਿਧਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ॥ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਪੂਰਨ ਸਿਧਿ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤਪ ਜਗ ਕਮਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਿਰਮਲ ਧਮਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤੇਰਾ ਊਚਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਪੂਰਨ ਦੂਚਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕੋਇ ਨ ਲੇਖੈ ਮਾਗ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਲਾਗੇ ਜਿਨ ਆਪ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੇ ਧੋਪੀ ਪਾਪ ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਜਮ ਪੰਥ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਬਸਹਿ ਸਾਧ ਸੰਥ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਹੀ ਜੰਜਾਰੁ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਕਾਲੁ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਭਗਤਿ ਰਸਾਲੁ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਪਰਗਟ ਪਰਤਾਪ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਹਾ ਮਹਿਮਾ ॥ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਮਾ ॥

կատեցան մի ի նոցանէ, ոչ կարէ կատա-
րել խորհուրդն.

Բայ ի նախնեաց, և ի կերակրէ, և
ի դիտաւորութենէ, այլ ամենայն որ
ի նոր արկանէ, ի պաշտաւնէն մեռու
զխորհուրդսն, արտաքսի ի նոցանէ,
որք բնաւ ոչ պատկանին առ էութի-
խորհրդոցն.

Նախնեացն մկրտութենէ ի ջուր բնա-
կան.

Կիերպն, կամ ձև մկրտութենէ,
են բանք այսոքիկ, Ես մկրտեմ զքեզ
յանուն Հօր, և որդւոյ և Հոգւոյն
սրբոյ. կամ այլք ոմանք նմանք.

Դ—Խոստովանութենէ, և ձշմարիտ
և անկեղծ կամէն, զոր ունի ապա-
շաւոր մկրտութենէ զայն կատարել
լոյ, զոր կատարէ ոչ եկեղեցի.

Ապաշաւոր մկրտութենէ բուն
ներողութիւն, և քաւութիւն: ան-
կայն ի ժամանակի հարկաւորու-
թենէ, և ոչ տեղերէն վտանգի մա-
հու,

ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਨਸੀਬ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਯੋਗ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਯੋਗ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਯੋਗ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

պետք ապաստանել = քայց ոչ
հնանել պահպանել . կամ թեպ զօրա-
նական պայտոսկի .

զոյծ. Թնդանոտ ատրճանակ մկրտեցայ
առաք պնեբքինն ու ոչ զոյք քնհանայ, ոչ
.Ը. եկեղեցին, ոչ մեռոն, ոչ աւազան = և
եթե ի հայոց կամաց պահպանել ,
աղյուսաւորչն , աղբատ առնոյն ժո-
ռոկ Թե, էա պինք սբ կոյս, մկրտեցայ
պհայր ու և պեղբայր = և դէլ հրա-
ւոյց է = պրեալ է յայտնաւորչն հա-
յոց Թե մանկուհանքն մկրտեցինն պհրէ-
այ ոճս պոր կոչեցին աղատրմեհ , և
ի դերս կանանոյց պրեալ է Թե,նայ-
կաւաւորին արժան է մկրտել . և
դէլ. կանոն Ն. Ճ. Ը. եթե դեռաե-
ցի ոչ , ու ոչ նոյ եկեղեցի , և
կարգաւորչ աւազան, չէ արժան արա-
զել, ոչ կատարել մկրտել .

Եա դէլ. եթե եկատուա ոչ , ի
ամենայնի ազատեցայն , պանդրաւո-
Թի կանոն ի զահանայէ , ոչ պրե-

ոնա

XXII.

ગ્રન્થારમ્ભ-ફલ-પ્રયોજન-સમ્બન્ધાભિધેયાનિ.

ગ્રન્થારમ્ભે ફલં વાચ્યં, પ્રયોજનમથાપિ ચ ।
સમ્બન્ધોઽભિધેયં ચ તત્ત્વજ્ઞૈરનુબન્ધકમ્ ॥ ૧ ॥

ગ્રન્થારમ્ભે ફલં વાચ્યં, પ્રયોજનમથાપિ ચ ।
સમ્બન્ધોઽભિધેયં ચ તત્ત્વજ્ઞૈરનુબન્ધકમ્ ॥ ૧ ॥

ગ્રન્થારમ્ભે ફલં વાચ્યં, પ્રયોજનમથાપિ ચ ।
સમ્બન્ધોઽભિધેયં ચ તત્ત્વજ્ઞૈરનુબન્ધકમ્ ॥ ૧ ॥

ਨੂੰ ਏਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਲਈ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਥੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਤਾਰਕੇਸ਼ਵਰੀ ਨੇ ਮੁਸਕੁਰਾ ਕੇ ਮੁਸਕੁਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਜਾਂ ਏਂ ।

ուրեք չի, ընդ այլոյ եկեղեցւոյ = սպասս
ևս պիղծ է, զի անկուածանելի է սիրտս
մաւուտութեն բանիւն ընդ մարդկա-
յինոյ բնութեանէ; և անդրադարձ մաւուտ-
ուրեքն չի, ընդ հարսին եւտուր
այլոյ եկեղեցւոյ; նոյնպէս և ընդ-
դուեքն առն և կնոջ և չեռն պատ-
կան, անդրադարձ եղեւ և անպատշաճ,
զոր մի անդամ գրեալ եղեւ առաջ,
մատուցանել մեկնեցցէ.

ՀՂՈՒԱՐԿԵԱ. ՔՒ յայտնապէս ասէ,
մատթ.ԺԹ. ամէն որ արձակեցցէ զկինն
իւր, և ոչ վասն պոռնկութեանէ, և առ-
նիցէ այլ, շնայ = ապա ոչ շնայ, նա
որ վասն պոռնկութեանէ, արձակէ զկինն
իւր և առնու զայլ. ապա վասն քա-
նի պոռնկութեանէ օրէն է արձակել
զկինն; և հրաժարիլ ի նմանէ, ոչ
միայն ըստ բնակցութեանէ և անկող-
նոյ, այլև ըստ կապակցութեանէ,
և զայլ կին առնել = առաջի Թէ վասն
պոռնկութեանէ օրէն է արձակել զկի-
նն.

ինձ , ոչ միայն ըստ բնականութեան և անկողնոյ , քանզի այնպիսին արդեօք հաւանութիւն կու տայ , մի այլոց պատճառաւ ընդդէմ ինձ և ինձ նման մարդկան , քան թէ ինձ ընդդէմ ինքեան և ինձ նման ընդդէմ այլոց պատճառաւ մի այլ ոտն կոխել էր առն ինձ նման , պատասխան է այդ , եթէ ինձ նման մարդ ընդդէմ ինքեան և ընդդէմ այլոց ոչ ինչ ունի , զոր կոխեսցէ , ոչ ինչ ունի , զոր ընդդէմ ինքեան և ընդդէմ այլոց պատճառեսցէ , ոչ ինչ ունի , զոր ընդդէմ ինքեան և ընդդէմ այլոց ընդդիմադր

նմանեալ. և առն այն արկանիցուն, առ-առնուալի և մինչև ի մահ, քան-զի առն առաքեալ է, ոչ երբեք այսու հեառև առնուլ առ ինքն զընտանե-ալ կինն, թէպէտ և կինն զընջա-ալ, զառաքեալն զնայուն նուր, և յոյժ շըտ-ով յառնէ նուամբ խոստ-ըեալ զնտուն.

ՐՈՒԲԵՆ կայ և ՇԱՅ հաստատ և առվելուպ բանն չէ, թէ վա՞ մեզ և եթ բանի պատճառիցէ, օրէն է առն, զինն նուր արկանիլ առա-ջաւելի և առնելոյ արկանիցեմք բան չնաւկցուցանէ և առկոտնեայ.

ՈՐ ԱՂՆ ԱՂՆՈՒԹԻՆ Է.

X X I I I.

ՐԱՒԱՆԻՄ և ես թէ, պատշաճ է զԵՐԵՑՆԴՈՒՆԻԼ և զԵՐԱՊԱՏՈՒԻԼ, զառաքելական, և զԵԿԵՂԵՑԻԱԿԱՆ ԱՂՆԱՆԴՈՒԹԻՒՆ.

ԱՀԵ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱՒԱՆՈՒԹԻՆ, և բանն առա-
ալ առնօք բերանով, բայց ոչ
գրեալ. նոյն ՀԱՒՈՒԱԿԵԼԱԿԱՆՈՒ և
պետականաւ ՀԱՒԱՆՈՒԹԻՆ
այնպէս պատրաստ լինել երես-
կնանն առաջի Տեառն մերոյ,
զոր օրինակ լինելոյ, զինչքանն
նոյն գրեալ բառն ՀԱՅ = քանզի բառն
ՀԱՅ, և ՀԱՒԱՔԵԼոյ, և եկեղեց-
ոյ, թեպէտ ոչ նոյն գրեալ, առա-
յն ոչինչ է պակաս և բառն գրեց-
լոյ, և ունին նոյնպէս զմի և
զնոյն առաքելութիւն.

ՀԱՒԱՔԵԼ և ասել, թէ ՀԱՒ-
անութիւն հնագոյն է յոյժ, քան
զգերն. և ի նախահօրէ մերմէ
ՀԱԴԱՒԱՅ և զԵՒԷ, մինչև ցաՀուրս
մօսէսի, զառն ա. Շ. Հ. Ք. վարեցաւ
եկեղեցին ՀԱՅ մով և եթ աւանդ-
դութիւ և ոչ գրով. նաև յաւան-

դու-

ਸਮਾਨ ਹੈਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਉਹ ਮੂੰਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਮੂੰਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਸਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਧਿਆਇ ੨੮.

ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਵਤਾ

ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

կրել, վի՛ն Թողել-ից նեղութեան
մեղաց.

Բերելիս պատրաստ դնել, վի՛ն
ունի՝ առ մեղաւոր վիճակին պատրաս-
տանալ Թե. ունի՛ է, պատրաստակա-
նութեամբ Թե մեղադրութեանէ; ունի՛ է պատ-
րաստականութեամբ պատուհաս = պատրաս-
տականութեամբ Թե մեղադրութեանէ, մեր վի-
ճակեալ յուշանալ զմեղաւորն և շնորհացն
աշխ, եթէ մեղուցեալ ոչխ մահու-
չան. պատրաստականութեամբ պատուհաս,
առնել զինա պատժանի վրէժոյ և դժոխա
զատանջանա աշխատականա.

Ի հեռն հանդարտագոյն խոստո-
վանութեամբ, Թողեալ լինի մեղ ապ-
ականութեամբ; քանզի խոստովանութեամբ դա-
տեալ շնորհաւն աշխ = և դէմ և հեռն
խոստովանութեամբ Թողեալ լինի
պատրաստականութեամբ վրէժոյ = քանզի ճշմարիտ, և ա-
ղիւն

ਮਾਮਾਸਮਾਸਮਾਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਰਬ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਵਹਿਮੀ ਸਨ। ਉਹ ਹਰ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਹਿਮ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਛਿਪਕਲੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਛਿਪਕਲੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਛਿਪਕਲੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਛਿਪਕਲੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

H

ալրատեսին ոչ ունեցեալ հասանելու
անթիւ մեղաց տէրն , և նախկին
գինն ալրատուէ մեռանելոյն , ոչ մի-
այն ընդունի նա զթողութիւն ար-
արեալ մեղաց նորա , բայց և լինի
առատարար , և ընդարձակ յամենա-
ժոյ , թէ աւետեաւականն , թէ և
ժամանակաւորն . նոյնպէս և եթէ
տուցեալ լիցի ոչ գինաւատաւ ներո-
ղութիւն .

Իսկ նեղողութեաց գանգին շնոր-
հն առատաբաշխէ մեզ ողորմած
աշխ , ի հետն եկեղեցւոյն նորոյ ,
և գլխոյ նր հռովմէականն սբ հայ-
րապետին ; որոյ ունելով գբանա-
լիս առաքեալ գանձուց արժեանցն
յիս քի և սմ սբոց , բանալ գնոյ-
ժամ և կամի , գի ապաշխարեալքն
գատաստանաւ . և գհաւատացեալսն
հաղորդս առնէ , արդիւնաւորու-
թեաց և վճարելութեաց մեռն ; մեր
թէ գայն կատարեացն որ է նոց
տալ

պատուհասելոցն ի գերութենէն
ազն յիւր քան հռոմէականն միաբանն .

ԳԼՈՒԽ ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ

XXV.

Հռոմայեցւոց դատաւորին վերակացուին
նոմիտորայ մեռանելոյ , զոր ի վիճակ առաքեալ
Թրիտանիոն-ինոյ ժողովն առհասարակ
աց , յատկապէս սիգբանականաց մեղայ ,
և յատկապէս ամէն-ամենայնի-ն Թէ , որ
լինին հաւատարմագրեալքն և ձեռն շնորհ-
հացին ասոյ , և բոլոր գործոյ մեծոյ .
և յատկապէս ցուցանի և Թարգմանու-
Թէ սէր գործոյն հնոյ և նորոյ կատա-
րիչն .

ՍԿԵՒՌԱՆ ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ .

Սկեռք միաբանական , այն է զոր
ասեն առ հռոմայեցիսն սկսեալ , առա-
նց , յոտնակայիդ մօր հուսոյ ; բաց ի

Հաւատացյալ մըշտ կուտէն. վա՛յ այնո՛ւ
սիկ առ դաւթն մատպարէ, պի
ահաւասիկ ես առօրէնուքէ յղա
ցյայ, և ի մեզս ծնաւ զիս մայր իմ.
Եւ պօղոս հաղորդեալ առ, պի
և սուրբ մարդոյ, մեղք յաշխարհս
մտին, որով առնեցէնան մեղան.
Ի ժամանակի բնական օրինա
ցան, ընդունուր մեղք սկզբնական,
զոր ի նոր արկանէին մարդիկ, ապրեց-
ուելոյն հաշ = յեռոյ յաւուրս գրե
ցեալ օրինացն, պիտիսատուելն ա
նախ ասէ՛ելոյ ի յայ հաշտու,
լինելոյ նշան զանազանութիւն ժողովուր-
ան հաշ, և հեթանոսաց, ընդու
նուր նա ինա հրեայք, և հաստ
ատ և ի ընդունուն սկզբնական
մեղաց.
Եւ ոչ յոյսն հետ հաստատեալ
էր ի օրինացն նոր, մեղք սկզբնա-
կան այսուհետև մնալ ի հաստա-
տած,

մատ. ծ. գ. Հռօմ. է. ժբ.

ਸੁਹਾਵਣੀ ਲਗੇ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਵਧੇ, ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਸੁਖ ਤਿਆਗ ਦੇਵਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੱਛਣ ਪਿਆਰ ਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਰਖ ਨਹੀਂ। ਪਰਖ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਇਹ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਰਖ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਖ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਝਲਣ ਲਈ ਜੀ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਖ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਝਲਣ ਲਈ ਜੀ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਖ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਝਲਣ ਲਈ ਜੀ ਕਰੇ।

ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਰਖ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਇਹ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਰਖ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

Թաւիտ, հանդէր առնուր զնա ի քեզ առանց դժոխոյին : ոտանն առնէ զնա
մատ. յա . Թէ ամ ծառ որ ոչ առնէ պտ-
գ. յ. ուղ բարի , հատանի , և ի հուր
արկանի . և գՀ. Հայտնեցաւ Թա
մատ. եղիայեցոց առաջի արդի որ առնէ պտ-
նա. ուղս նր . և բարեաւ առաջ սքն
Օգոստինոս Թէ Հայ որ առատ
պէտ առանց գո , ոչ փրկեցաւ պէտ
առանց գո .

Յաղագս Հայհոյութեանց դատաց ,
ունիս ի սիրելսն հոյ , և նոյոյ
կառավարութենն զգուշանայցի , ոմն կար-
դեաց , և սահմանեաց Թոխտէն
դնոյ սբ ժողովն : բայց զգոյշ լեր
Եթէ երբեմն երդի , և չտրդի . և
Համակրեալքդ երդին , զոր հայհ
կառավարութենն ի կարգն զդոյց հնոյ
զԹոխտէն կառավարութեան զդոյց .

ՂՈՒԿԱՍԻՆ ԹՂԹԻ

XXVI.

ՂՈՒԿԱՍ ԱՍԱ ԱՆԴԵՐ ՎԵՐԱԿՑՈՒԱԾ ԱՆԻՄ, ԶԱՅԼ ՇԱՏ ԻՆՉ ՊԱՏՃԱՌ ՎԵՐԱԿՑՈՒԱԾՈՒՆ, ԵՒ ՊԱՏԱՆԻ ՀՈՎՄԵԱԿԱՆ ԱՀ ԵԿԵՂԵՑԻ . ԵՒ ՄՏԱՆՈՂԱՄԱՅՆ ՀՈՒՇ ԻՆՉ ՀԱԿԱՌԱԿ, ԶԻՆԵԼՈՒՆ ԱԾՈՂՈՒԹԻՆ, ԶԱՐՀԵԼԵՑԱՒԻՆՈՒԹԻՆ ՆՈՅՆ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ՊԱՏԱՊԱՐՏԵԼԱՒ, ՈՐ ՊԱՏՄԵԼԵԼԱՒ, ԵՒ ՆԶՈՎԵԼԱՒ, ԵՒ ԱՍԱ ԱՍԱ ՊԱՏԱՊԱՐՏԵՄ, ՈՐՊԵՍԶԻ ԺԵՄ ԵՒ ՆԶՈՎԻՄ.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀՂՈՐԴԱԼՈՒԱԾՈՅՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ, ԵՒ ԱՆՈՂՈՔԱԾՈՅՆ ԿԱՆՈՆՆ ՀՈՒԴԱՒՈՐԻ ՄԵՐՈՅ, Ի ՔՆ ԱՀ ԵԿԵՂԵՑԻ = ՀԱՐԵԱԼՆԱ ՄՏԱՒ ԵՒ ՅՈՒՏ, ՀՈԳԱԿՈՒՄՆ ԱՒՂ, ՈՐ Ի ՀՈԳԻ ԱՓՈՒԹԵՔ, ՀՈԳԻ ՀՂՒԱՑՈՒԹԵՔ, ԱՀ Ի ՆԱ ԵՒ

և անուանուան յետոյ դնացից եւս, և
ձկնատեսիս յետոյ ուսումնս և սահ-
մանումն եւս: հնձանեցեալ և վեր-
պետութեան վիճակն, հաւատամուն
նոյ և անուամուն = Թէ և նշդեն
մտութեամբ անդրէն խոտովութեց;
Թէ և խաղաղացեն յոյնամատուեայ
պետքն հալածանայ; Թէ և սիրա-
դեն շնչեցան բբաբեր և փոթորկ
եաւ հոդմանք հեղձուծութեց,
և ուժգեն բանիմանալն հարցեն
գնա, ոչ խաղապատեցի եբբեք, ոչ
կոթծանեցի, և դուռնք դժոխոց
գնա ոմ յաղթահարեցեն. եթէ
գհեա երթիցես դու այն անմոլար
առաջնորդն, ոմ երկնչէր, ոչ մո-
լութեցիս եբբեք և ճշմարտութէ
ձանաւսարհէն = և եթէ թեւինեալ
յեղուզանիցես զբեզ և վիճ անսխա-
խա, ոչ երբեք դայթաղղեցես.
ոչ ես ասեն ասեղծբեան, մարդասէր =
զմա-

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ = ਸਾਰ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰੀਏ ।
ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੇ ; ਸਾਰ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ; ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ।
ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ; ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ।
ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ; ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼ ।
ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ ।
ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਾ

ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ।

ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਹੈ ; ਅਰਥਾਤ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਹੈ ।

ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ ।

XXVII.

ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ।

ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ ।

հօր նեղում; և առնուլ հրամանաւոյ
նր, ոչ ոչինչ կարէ նորին հակառակ
նալոյ.

Գլուխ ԻԸ.

XXVIII.

Եւ նոյնա (այս անուն) խոստա-
նաս, ուխտեալ, և երդնուլ, թէ
պիտաւոր պայս ընդհանուր եկե-
ղեցւոյն, որոյ առաջին ոչ կարէ
ոչ առնել (գոր հրաւառն այժմ նակ
յօժարութեամբ նոյն դառնին, և
չյանդգնին վերընդունիլ) օր-
նութեամբ սիրելոյ և դառնա-
ցայոյ կնա, առաքելոյ, և անխափան,
մնալէ և յեաս շունչն կենդանոյ նոյն
և զան եղեալ ընտ կատկն նոյնում, գի
այնոքիկ, որք նուկ հպատակք և
մօտակայք են, կամ և նուկ յանձ-
նեցեալք, գնոյն հրաւառն դառ-
նին

նեցին , ուսուցանէին և քարո-
զեցեն . այսպէս օգնեսցէ ինձ Աստ ,
և այս սբ Աւետարան Քոյ .

Ա Մ Է Ն .

Մեք կնուռ-թիւն .

. Որ ընթեռնուցու զբան դա-
տաստանի այսորիկ , և որ խոնարհ
արար ընդունիցի , և հաւատար
ձայնեալ պահեսցի , զոր ինչ ի սմա է
գրեալ , և ի դատաստանի Քում յայտնիկ
հաստատ կացցի , մինչև ցկեաց
ընդունի կենաց ի ներ = քայց և ամ
զանձս հոգւոյդ , զի որդ-նէ ներ ,
ընտանեկ ներ , միտքաւոր ներ ,
աշխարհաւոր ներ , և որ յանձնեցե-
ալք եղեն նմա , զնոյն դատաստան
Թո ընդունիցին , և ի նմին կացցեն =
ատեան նմա ընդ ամենայն սուրբ ի միասին
կենդան , և մանաւանդ ի հաստատ համ-
բա

քաղցր լսող, զարմանալի յատկութեան, զոր
ունի, զգայութեանդ սպասուլ ներոյ
սասան հաւատոյ, և հաստատութեամբ
ամենասրտագութեամբ աշխ, սրտիւ և սպա-
սուխ, միտք, և մեծվայելչ շնորհի,
յաւիտենական աւետեաց.

ԱՀ ՄԵՆԱ.

Իսկ դու սնոտի ընթերցող,
մուխ հայր սերոնց զմեղ-
նութիւն յիշեա.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ց Ա Ն Կ

ԱՂԻՔ ԸՆԴ-ՀԱՆԴԵՍԱԿԱՆ

Ի-ՈՐԻՈՒԼԻՑ.

ՈՐՔ Ե ԱՒԳՏԱՆՔ ԱՌԱՒԱԼ ԵՒՔ
ՂԵՑԱՒՈՅ Ե ՎԵՐ, ՊԱՏՄԱԲԱ-
ՆՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՐԱ ՄԵՐ.

ՈՐՈՎ ՀԱՒԱՏԱԼ Ե ՄԵՒՆՔՆ ՅԱՅՍՄԻԿ,
ՅԱՐՈՒԱԾ ԸՆԴ-ՀԱՆԴԵՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ
ՈՍՄԱՆՑ, ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱՒԱՆԱԳ ՂԵԿԵՂ-
ԵՑԻ; ԶՈՐԻՑԴ ԹԵՐԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՔԵԶ,
ՈՒՍՈՒՑԱՆՈՂԱՑՆ ԸՆԹԵՌՈՑՈՂ, ԵԹԷ Ե
ԱՌԱՔԵԱԼՔՆ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԼՈՒԱՑՆ ՀԱ-
ՒԱՏՈՑ; ԱՒԵՏԱՒՈՐԱՒՆ, ՅԱՒԻՏԵԱՆ ՄԻ
ՅԱՒ ԸՆԴ-ՀԱՆԴԵՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ; Ե-
ՒԵՐԷՆ ԴԱՍԱԽՕՍԱՑԱՒՆ ԱՒԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱ-
ՍՏԱՆԱՑ, ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՄԻՈՅ ՄԻՈՅ Ե
ՆՈՑԵ.

ԱՐԱՐ ԱՍՏՎԱԾ.

ԳԼՈՒԽ ԺՈՂՈՎ. ԽԱ.

ԳՈՒՇԱՑՈՒՅԱՑ ԺՈՂՈՎՆ ԱՅՍ. ՅԱՄՍԻ ՏՐՎԱ 325.

ԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵՆ ԱԲՈՅՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՑՒՈՑ ԵՒ ՅԱՆԴԻՊՈՒԹԵՆ ԱՐԻՈՍԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ.

ԻՆ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵՆ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆԱ ՄԵԾԻ ԿԱՅՍԵՐՆ.

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ 318.

ԸՆԴ ԴԷՄ ԱՂՈՒՆՈՑ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՒ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ; ՈՐՈՅ ՈՉ ԽՈՍՑԵԱԼ ԶԲԱՆԱ ԷԻ ԶԱՅՍՈՍԿ. ՀՈՎՆ ԵՍ ՄԵԾ Է ՔԱՆ ԶԻՆ. ԱՅԱՍԱ ԳՈՅԳՈՅԵԼ ԹԷ, ՈՐԴԻ ԱՂՒ ՅԻՒ ՔԻՒ, ԱՄԵՂԾՈՒԱԾ ԷՐ, ԵՒ ՈՉ ԱՂՁ = ՈՉ ԽԱՒԻՒՑ ԵՒ ՈՉ ԲՆՈՒ ԹԵՆԱԿԻՑ ՀՈՐ.

ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻՈՒՆ, ԵՒ ԱՄԽՆԱԾՈՒԹԻՒՆ ԱԲ ԺՈՂՈՎՆ ԹԷ ՈՐԴԻ ԱՂՒ ՅԻՒ ՔԻՒ Ὁμοούσιος(որ է) ԲՈՒԹԵՆԱԿԻՑ ԵՒ ՊՈՂԱԿԻՑ Է ՀՕՐ.

ՀԱՒ-

Հանկոյ բուն պատանութիւն,
այսպէս էր բառս առ բառ.

Հատատամք ի մի աշխ, հայր առաքեալ = որ էր ելեւէջեալ ի առաքելութենէ ատենէ. և ի մի ատեն եկեալ = ի հօրէ ծնեալ, ատենն. որ ի ծոյլութենէ հօր = աշխ եկեալ = լոյս ի լուսոյ. աշխ ճշմարիտ, եւ աշխ ստութ = ծնունդ, ոչ արարած, համադոյականի հօր, որով եղև աստղն որ երեկին, և որ երեկին = որ միս ատեն մարդեան, և միս ատենի երեկուն, էջ; և մարմնացեալ եղև = չարչարելոյս և յարեաւ երեքօրեայ. Եւ համբարձաւ երեկին. և վերստին գալոյ է դատել միկեանս և մեռեալս.

Եւ ի հոգին սբ.

Եւ զաւօրէն թէ էր երբեմն, յորմէ ոչ էր ելեալ միտք էր ի ծնեալ, ոչ էր = և յոչ էից, եղև կամ յայլմէ

դոյ-

գայուԹիէ, կամ էուԹիէ է = կամ առեղծեալ, կամ միտիտխելի, կամ այլայլեալ ոտն աշխ; զայն նգովիէ կաԹուղիկէ ու աշխարհական եկեղեցի.

ԵՐԿՐՈՐԴ.

Հրամանդինուպօլսի. ՌՃ.

Թուականութեան ՏՐՌ. 381.

Ի հայրապետութիէ ՏՐաւսոն, հռօմայ հայրապետին.

Ի պետութիէ Թէոդոսի արքայ հռոմայեցւոց. 150.

Ընդ դէմ ամանիեդոնի. կամ առանդինուպօլսի աստուածութիւն= ը ասէր, Թէ հոգի սբ ոչէ աշխ, այլ ծառայ ու արարած.

Ի առաջադրութեան հոդեւսարսն. ու առհասարակ սբ ժողովն Թէ հոգի սբ է, աշխ է = էուԹեանակից, ու

բառիցն հօր և որդւոյ .

Հրամանաւ
բուն դաւանութիւն
այսպէս է , բառ առ բառ .

Հաւատամք ի մի Աստուած , Հայր
ամենակալող , արարիչ երկնի և
երկրի = երևելեացդ ամենայնի և աներե-
ւութից ստեղծօղ = և ի մի Տէր Յի Քս
որդի Աստուծոյ միածին , ի Հօրէ ծնեալ ,
նախ քան զամենայն աշխարհս = Աստուած
լոյս ի լուսոյ = Աստուած ճշմարիտ ի
ճշմարտէ = ծնեալ , ոչ արարած
Ομοούσιος (ոմն է) Հօրն ; որով
եղեն ամենայն որ յերկինս և յերկրի ,
որք մեզ համար մարդիկն և մեր
փրկութեանն , էջ յերկնից . և մարմնա-
ցաւ ի Հոգւոյն սրբոյ , և մարդացաւ
լուաւ , և մարդ եղև = խաչեցաւ
ևս վասն մեր , ի տէրդոյ փոնտոսի
պիղատոսի , չարչարեցաւ , և թա-

ղեաւ

ղեցաւ = յարեաւ յեղյղեալ-ում աւու-
ուր , ընտ գլուխ . հաւաքանդաւ յեղ-
ինեա , նաև ընտ աջմէ հօր ; ուսան
գլուխ և միտօք դառել ղինեղո-ա
նոս և միտեալա = ոգոյ թաղա-
ուսեալք ոչ երկեան ղիաղջան =

Հաւատամք և հոգին աս ամե-
նեղ-ակատար , ոս ի հօրէ ելեանդ .
որ ընտ հօր և ընտ որդուոյ երկի-
րպագելի է , և համահաւասարելի =
որ խօսեցաւ ի ձեռն մարգարէից ,
և մի սբ կաթողինկէ և առաքելա-
կան ենկեղեցի .

Ընդունիմք զմի մկրտուԹի , ի
ԹողուԹի մեղաց . և ակն ունիմք
յարուԹե մեռելոց , և կենաց աւի-
ուեանականաց . ամէն .

Հաւատոյ դիտելիք են բանք երեք :

Հաւատքն , Թէ ի դառանուԹեց
երկուց , Հոգւով , և ի պատուա-

հաւատոյն, եղև մի դաւանութիւն,
որ նիկիոյ առն, վա՛ւ այնոսիկ որ նիկիոյ դաւանութիւն առալ[ատ]ոյն
եղև, և զի յաւուրսն առաքելոցն ժողովոյն սկսեալ էին հաւատալ
յեսուէ, ետուել յեկեղեցին, զնիկիոյ դաւանութիւն, հրամանաւ
տէրունի հոգւոյ հայրապետունեամբ
ջոխենն սբոյն Լեղափետրոսի.

Եւկտոք = մինչև գաւառս միջագետաց եօթնեքոտն, հոգւոյ հայրապետին, որ ի պետրոսեան աթոռոյն նստաւ յամի ՏՄԷ. 975. հոգւոյ եկեղեցին ոչ էտքէ ի սբ առաքելոցն զնիկիոյ դաւանութիւն. քանզի հոգեկան եկեղեցի, եղեալ էր միշտ ուր և միշտ եղիցի առաքելական, սբ, և առնլմտութեամբ հետևողական մարմնոյ քրիստոսի ամէն,

աև , և Հրամայեաց ելանել զայն , ոչ երեսին գնաս այլ եկեղեցին .

Եւ ասաց = և կուսանացն նուագել ի ժողովոյս յայսմհետ, ապատրաստ ոչ գտանիցի Մաւսաստաս միանգամ ոչ ինչ գնիցէ առանձաւոր եղբոյ = նա և կոչեալ էր Հրեշտակապետ եղբայրական եպիսկոպոսունդ և Հոռոմ, ուր ժողովեալք կային առեղամտական եպիսկոպոսունք , զոր մատել առաջ զժողով ընդհանուր , ընդ դէմ մակեդոնի ; բայց ոչ կամացին դալ առեղամտական , վն առաքեհական առաքեալոյ , և Ղազարոս կաղաս կալաւ զնա Հրաժարեալ , և Հայոց Հրամանաւ եղոյ ընկալաւ և Հաստատեաց , զկուսանացն ինդ-ոլոց ժողովն , և յայնմհետ ոչ ոք ընդ նմա .

ԵՐՐՈՐՈՐԴ.

ԵՎԵՍԱՑ ԱՌԱՋԻՆ.

Յոդոմեցւաւ յաւտ ԱՐՇ. 431.
Ի հայրապետութեան ԱՒԳՒՍ-
տինոսի հռովմայ հայրապետի.
Իսկ թագաւորութեան Ր[ոմ]ոսի երկրորդ-
դի կայսերին.

ԱՓ հարց 200.

Որոց վկայութեամբ պոտառնակ
ԱՒԳՒՍՏԻՆՈՍԻ, եւ սքն Կիւրեղ
Հաղիքաւանդ-ցւոյ հայրապետաց.

Ընդ որում ասէ Հաղիքաւանդն, կոս-
տանդնուպօլսի պատրիարքին, որ
առաջ, թէ քո ի մատենացոյց կոստ
ձռեալ ոչ եր Հռչ, բայց լոկ մատո-
ւ թէ Հռոմայ, քաւձ-ին եր ար-
քեօք, բայց ոչ ուձամձ-ին.

Հերքեցաւ ի բայց, տուա արքեպ-
քաւորն. և սքն Յոդոկն առհասա-
նեաց թէ ոտ-ին Հռչ նախ քան զա-
հեռանալն ի հօսէ ձռեալ, և յաւ-

ուրս

ուրա յետոյնա ի համիատայ կուսէն
ծնեալ, մի ևնոյն էր, մի ևնոյն
որդի : և համիատ հոչակեցաւ
Θεοτοκος որ է աստուածնա. ուստի կո-
չեցաւ ժողովս այս, Mariana. որ է
համիատային ժողով.

Իբրև ետես սբ ժողովն զվճիռն
դատապարտութեան ի վր Նէստորի,
յետեսոս եկեն հասին փաթին լե-
գեատինոսի պատգամաւորքն, որք
սբ ժողովոյն մատուցին զնամակն
հռոմայեցոցն որ էր . զոր իբրև
ընթերցան, աղաղակեցին ամենեքե
ան ի մի բերան, ձայն ի նմա դա-
տաստան ; ընդհակառակ ևս ժողովն
նորում Պօղոսի լեգեատինոսի, նո-
րում Պօղոսի կենսբերի. մի է լե-
գեատինոս, մի է կենսբեր. մի է ժո-

Ջ ո ր ո ր ո ւ մ :

Քաղվեդոնի .

Տեվեղեցյաւս յաւոյ ամո. 451.
ի հայոյալեաւոլթե սբոյն Լե-
ոն ա.փոխանորդնայի քի .
ի պեաոլթե վալենտինիանոսի
և մարկիանոսի կայսերաց .
հայրապետաց . 630.

Ընդ դեմ Եւտիքէսի , և ո-
ւսկորոսի Ալեքսանդրու պատրի-
արքին .

Ալսէր Եւտիքէս , Թէ ունէր
արդեօք ի սկզբանէ Քրս զբնու-
Թիւն երկուս, բայց Թէ յերկուց բնու-
անոյն , ի Հեռն անձնաւորական
միաւորու Թե , եղեալ էր մի բնու-
Թի .

Ասաց Թէ զայս ոչ ի սուրբ գրոց ուսա-
ա-

ԱՐԱՐԱԾ = ԱՅՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՒԱՏՔԻՆ ՄԻ-
ԱՆ ՄԵԿՆԵՔ ՄԷՆ ԼԻՆԻՆ .

ՂԱԶԱՐԱՊԱՏԱՐԱԿԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԿԱՆ ,
ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՑ ՀԱՅ ԸՆԿԵՐԱՑԱ-
ԺՈՂՈՎԸ ՀԱՒԱՔԵՑԱՆ ՄԷՋ ԼԻՆԵԼՈՎ ԱՌ
ՄԷՆ ՓԱՐԱՒՈՒՆԱՑ ԿՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆ ,
ԱՂՕԹԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ՅԱՂԱԹԱԿ ԵՂԿԱ-
ԸՆԴՈՒՆԵՑԵԱՑ Ի ՔՒԱ .

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ.
ԿՈՍՄԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐՈՒՆ.

ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՑԵԱՆ ՏԱՐԻՆ 553.
ԵՒ ՀԱՅԱՍՊԵՍՈՒԹԻՒՆ ԱԽՈՒԱՆՈՒՆ
ՔԻՆ ՉԻ ՎԻՃԱԿԵԼՈՒԱԾ ՀՈՒՕՍԱՅ ՄԷ ԱԽԱ-
ՃԻՆ = ՈՐ ՅԱՒՈՒՐԱ ԺՈՂՈՎԷՆՆ , ԻՆՉ
ՔԱՆԶԻՆ ԷՐ ԱՒԱՒՕՐՆԱԿԱՆ Ի ԿՈՍՄԱՆԴՈՒ-
ՆՈՒՕՐԻՆ ՔԱՂԱՔԻՆ . ԵՒ ՅՈՅԺ ՀԶՈՒԹԻ-
ԽՆԴՐԵՑԻՆ Ի ՆՄԱՆԷ ԺՈՂՈՎԷՆՆ ՄԷ
ՀԱՐՔԷՆ , ԱՒՆ ԵՒ ԻՆՔԵՆ ՊԱՏՐԷՍ Ի ԺՈՂՈՎ .
ՔԱՅՑ ՀՐԱՄԱՐԵՑԱՒ ՎԻՃԱԿԵԼՈՒԱ , ՎՐ
ԱՊԱՒԵՀԱԿԱՆ ԱՊԱՒՃԱՒՈՒՑ .

Ի

ի պետութիւն ժուժինեանոսի կայսեր.

Հարցն, 160.

Ընդ դէմ կրկնաբոյս հերձուածոց Ոսոփինէսի, և երից մասնից ոչ են այսոքիկ.

ա. Ոմն էր Թէոդոտոս մօտ-վէտասիկ եպիսկոպոսին, որ շահեալ էր ի պնդ նէստորն աղանդն. և ի նոյնս անդիեղջ մեռաւ.

բ. Ոմն էր Թէօդ-օրէտոս = որ խոստոթեալ էր ի հերձուածս նէստորն, և զբազում ինչ վայրաբար բարբանջեալ էր ի գնոս նա, ընդդէմ Կիւրեղի և եպիսկոպոսի Ժողովոյն = բայց յետոյ ի զեղջ եկեալ, դառնալով ի սրտէ յետոյ հաւատոյն մինչև ի մահ.

Գ. Թուղթն նպատ, եղեալ, որ
ի հարցից եպիսկոպոսին, առ
նազիանոս եպիսկոպոս Պատմի առ-
դաս = յորում թվեթոզ նպատս դէս-
աուն ‖ զատուածով գրեալ էր ինչ
հոյուածիս բաղուս ընդ դէմ սբեոյն
կիւրեղի և եպիեսոսի ժողովոյն, և
գովէր զանձեսին Թէոդոտոս, և
դէնուաշուն դեղսն. բայց յետոյ
գղջացաւ նպատս, և առաքի 630.
հարցն քաղկեդոնի ժողովոյն, դա-
ատապարտեաց գինքսատոզ և գարդա-
յուղպատիաս հաւատն, յորում և ս
մեռաւ.

Ա Յոգիկ են գոյք կամ մասե-
ան եղեք գրս գատապարտեաց և
ի բաց հեռքեաց կատարած-ինուսո-
ան եկեղ ժողով.

Ընթերցեալ էին հատ քաղկե-
դոնի ժողովոյն գրոց գայոսանիկ
Թէոդորէտոսի և նպատյ = և ընկա-
լեալ էին գ Թէոդորէտոս և գնպատս

գ.

ի հատկութենէն ընդ հաւասարացեալ
ալիւն, ուստի առնէ առեալ ընդ-
դէմ ստացեալէ հեղմամբօղէ,
այնդհետև, թէ քանատունէից պատ-
էր ընդունել զեղեալս մատեանս զայ-
նոսիկ .

Եւ դէպ, մուրբնուկը ամառուան
առնէ առեալ առնէն թէ քաղքե-
նոյն ժողովն եղեալ էր հատակոտ
նէատոյն, և առա մերժելի էր ի
բաց . զայն բանքանջեն և ասա
զեալ մուրբնուկէ, բայց ի գրու և
առաքառաքառուց = քանդի ոչ գիտ-
ասան և ի մտաս ոչ առնուն, թէ
ալ ժողովն քաղքեցոյն, ոչ ընկա-
լաւ մայն զ Թեօփիլոս և զի-
ւաս զեկեալս յառաջնոյն
զինն գառաքառաքեալոյն զանձե-
ան նէատոյ .

Յառաջելոյս հեառն թէ հին-

զէ

գերատուժ ժողովին , հետևեալ ժողովին բնաւ ոչ ի հաւիտեան , մինչ դատաստանատեաց մինն , պիտոյ , գրեալ ու ընդունելոյ ի մուտն .

ԱՀԵՑԵՐՈՒԹԻՒՆ .

Հրատարակութեան ընդհանուր .

Ի թուականիս ՌՃԻԹ = 680.

Ի հայրապետութեանն Աղեքսանդրի հռոմէականն սքանչելեան վեհին .

Ի պետութեանն Կոստանդինոս ազգասիրին կայսերին .

Հայրապետութեան . 170. տարին հաւասարին 279. որ ի 170. եպիսկոպոսական , ի հրատարակութեան ժողովոյն Քաղկեդոնի , յաւելուն ի վերոյ գրեալ թուականին դատաստանատեաց ի հոում քառասնից = տուն մարդասիրական ընտանեաց Աղեքսանդրացւոց հիմնեալ ի Հռոմ քաղաքի ազգին մարդկասիրի .

Ընդ-

ընդ դէմ մտակատի անտեսանելի հեղձուածողաց = որոց դէմքն եղև աչքանման ոչխ, եւակտ բնաւոյց ապատարկեան = որ խոտանականակութիւն նուագի դիմելոյ կայսրն խոտանութեան եւ նոյն հեղձուածն, եւ ի նմանէ կուսացուսաւ աշխարհ = զնոյն հեղձուածն հատատաւատեալ եւ ոչ քան զնա զԼուսաւորչէ կամ զԼուսաւորչին ոչ ուսուցեալ; որ բնութեալ զնոյն անտեսանելի հեղձուածողաց, հատանեցոյց զանկանաթօն կուսէն զուսուցել զայս վերնոյն ժողովս, եւ զնոյն մտակատի հեղձուածողն, ոչ նակ եղեւն, —

ԵՕԹ-ՆԵԵՐՈՐԴ.
Նինիոյ եպիսկոպոս.

Գրուատրեցաւ յաստի ՌՄՀԷ. 787.
ի հայրապետութենէ ՀՂԴրիա
նոսի ՀՂուաջնեորդի Հռօմէական
միապետն.

Ի պետութենէ Կրասանդինոսի
ՉՈՐՈՐԴԻ և ԻՐԷՆԷ ՄՕՐՆ.
Հայրապետացն. 350.
Ընդ դէմ պատուիրութեանն առ
ՈՀանեալ հերձուածողացն.

ՈՒԹ-ՀԵՐՈՐԴ.
Կրասանդինուպօլսի Չորդոյ.

Յորմէ ՌՄՀԹ. 869.
ի հայրապետութենէ ՀՂԴրիա
նոսի ԵՐԿՐԴԻ = Հռօմէականն միապետն.
ի պետութենէ Բարսեղի կայսերն.
Եպիսկոպոսացն. 102.
ՀՂո ի վճռել ղվէճ որ ի մէջ Փո-

ցի-

ગામને કે. ફિરાઉનના કારભારી પોટીફારે પોતાના
ઘરમાં કેદ કરવાનો હુકમ કર્યો. ત્યારે તેણે યોસેફને
કહ્યું કે તારા સ્વપ્નનો અર્થ કહી બતાવ. યોસેફે
કહ્યું કે ત્રણ ટોપલી તે ત્રણ દિવસ. ત્રણ દિવસમાં
ફારુન તારું માથું ઉંચું કરીને તારું કામ તને પાછું
આપશે. પણ તારા ઘરમાં આવે ત્યારે મારી
વાત યાદ રાખજે. મારો છુટકારો કરવાને
માટે ફારુનને કહેજે. કેમકે મને હિબ્રીઓના
દેશમાંથી ચોરીને લાવ્યા છે. અને અહીં પણ
મેં કાંઈ ખોટું કામ કર્યું નથી કે જેથી મને
કેદમાં નાખે. પોટીફારની સ્ત્રીએ યોસેફ
ઉપર ખોટું આળ ચડાવ્યું હતું. તે
ફારુનને ખબર પડી. ત્યારે ફારુને
પોટીફારને કહ્યું કે યોસેફને
મારી નાખ.

ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੀਵ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੀਵ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

գաւառն , և պատուհա՛ն մի՛ ժողովոց , և
ատենին միոխեցւոյ յաղագս հաւատոյն
եկեղեցին .

ԱՀ ՐԱ ԵՒ ՄԱՒՏԱ ԱՀ ԿԱ ԱՀՆ ՔԻ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՔ .

ԺՈՂՈՎ ԻՆՆԵՐՈՐԴ .
Լատերանոյն ատացին .

ԳՈՒՄԱՐԵՑԱՒ ՅԱՄՍ ՏՐՈՆ. 1122.
ի հայրապետութե՛ն Քաղիստոս
եկին ի հռովմէական միտին .
ի պետութե՛ն հէնրիկոսի Ե. կայ-
սեր .
եպիսկոպոսաց . 300.
աղօ ի խոստիանել միտութիւն ,
որ ի մէջ հռովմոյ հայրապետին և
ի մէջ հէնրիկոսի կայսեր և Թագա՛-
ւորաց հեթանոսաց մերձեցու-
մեալ հեթանոսութե՛ն մեղեցու-
նեալ ի ձեռն ի ձեռն և պետիկո-
տոս , ի պետութե՛ն եկեղեցի-
կան . զոր հեթանոսութի՛ն անեղծա-
ցաւ

ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਦਾਤਾ ਜੋ ਵਸਤੂ ਦੇਵੇ ਸੋ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ ਅਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਭੀ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਦੇਣ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ ਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨੀਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ ਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੀਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਨੀਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਾਤਾ ਜੋ ਵਸਤੂ ਦੇਵੇ ਸੋ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੇ ਅਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਭੀ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਦੇਣ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ ਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨੀਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਉੱਤਮ ਹੋਵੇ ਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੀਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਨੀਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

կոսն , կուսակիցք եղեն քաղխատոսն
ինամին , և ժողովեալ զիօրս հրօրս ,
հանդերձեալ էին առ զատուսիկ
զատաբերսիմ = քայլ ապատդատ
ծովքն քաղխատոսն , խաւխաւնեցին
զկուրնն = հաշտութիւնն զանձրտ ա-
դուսն , ընդ հօր , հաւանեցուց
ցանելով զիւրայսն հնազանդել ի-
խանսոլին յիւն , և հրաժարել ի տու-
հրատանց հուրց , զոր նսկ արար ; և
ել այնորիկ ընդ ումարեցաւ ժողով
այս ի հուօմ ի լատերանայ կոչեցեալ
պալատին .

ՏՐԱՆԵ ԵՐՐՈՐԴ.
Լատերանցի Եվգինոս .

Ընդ ումարեցաւ յամի ՏՐՆ. 1139.
ի հայրապետութիւն Իննոսէնտի
սն երկրդի հռոմէական սբազան
ինանին .

ի պետութիւն քօնստանտնի կա-
յսերն .

Եպի-

Եպիսկոպոսաց և հայց նբրև
1030.

Ընդ դէմ պետրոսին բռնեա և համախոհից նր .

Տաւուրս Լուսաւիկոսի եօթնե-
րորդի Փառաւորին Թագաւորին ,
որմիայնայն ոչն առաքեալ պե-
տրոս բռնեաց, սկսաւ ի կամակօրեայ
դաւաւորին սիրել նորագիւտ հեր-
ձուածողութեց Թոյնն , ասելով
Թէ , ոչ էր արժան ոկրտել զերե-
խայսն մինչ չև հասեալ էին յամս
ընտրութեն և ի կնքատուԹի բա-
նին : Թէ պարտէր քանդել զայն
եկեղեցիս , և Թէ քրիստոնէից ոչ
էր օրէն առնել զինուԹաւորս աս-
չառս , ի պաշտաւնս , և յեկեղե-
ցիսն Հայ = Թէ ոչ էր Օրէն
զպատահս ինչ զնել մեծ խաչին .
բայց յաւէտ պարտ էր , խորտակել
զնա , այրել , կոխան առնել , և ու-
նել զնա ի դատաստան , զի և մեր նր մե-
ռեալ էր Տն քս = Թէ ի մէջ հաստա-

դուքե, քի մարմնոյն ոչ էր չհամա-
ատաւոր = Թէ ընդ-ունայն պատճառս
էր, ի՛ մեռելոյ առնել զպաղութիւն,
մատուցանել զպատասխանս, առ
դատապետին.

Յարմատոյ անուան առնելութիւնէ, բուսական խիտ առ խիտ առ-
ատաք հեղմունքութեաց բաժա-
նեալ, մանաւանդ էՀնարքանոտա-
կանաց, և էՀլեկտացուց, ոչ զամս
բաղումս ապականեցին զՓուան-
աց Թագաւորութիւն. յետոյ, և
Թագաւորեցին սէյն Լուսիկիոսն
IX. բնաջինջ եղև այն հեղմունք,
և ի չէջ դարձաւ.

Ուսումն ընդ դէմ նոտաբոյս
աղանդոյն Պետրոսի և աշակերտին
նր էՀլինոյդոսի բնութեացուց հո-
գանեաց Իռոսէրցիոս և հաւատ զիջ-
զոմն զայս, ուրյոյժ կողմանց աշ-
խարհն եկին, հասին հայրապետէն
1000. դատապարտեցաւ անդրադառն
Պետրոս, և ոչ զիջ խաչն էր այ-
րեալ.

քեալ դարձաւ ինքնին հրոյն ձաւ-
րակ .

ՄԵՒՈՒՆԱՑԻՆ ԵՐԵՍԻՈՍ.
Լատերանցի եպիսկոպոս .

Գումարեցաւ յաւուն ՌՄՁ. 1179.
Տաճարս Աղէքսանդրի եպիսկոպոսն
հռովմեական հայրապետին .

Եւ Փարիզ առաջնեպոսն կա-
յսերն .

Եպիսկոպոսաց 300.

Օժողովն գումարելոյ ապատ
ձառն եղև այս ; զի ի ժամանակի
յայնմիկ , ի Գրանատայ աշխարհին
սիոնիս և քան զևս վայրենա-
սեացոյ և անբնութեացոյ հերձո-
ածն . առ ի խլել զսուրբ աւուրս
տաճարի , գումարեցաւ ազգաս-
պիտոյն ոչայս , ոչ առեալ զիեսուա-
նուէին յերկիրն քանանացւոյն էին .

ԵՐԿՐՈՐԴԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ
ԼԱՄԲՐՈՆԻ ՀՐՈՎԱՐԻ.

Յորժամեայս յաւուր ԱՐՏՆ. 1215.
ի հայրապետութենէ Տեառնէ Իննոկենտիոսի հռոմէական սիրելին.

Յաւուրս Փռիդերիկոսի երկրորդի ի կայսերէն.

Ընդհանուրացաւ 400.

Եւ այլ ոչ հարցն, ընդ քառասնից, վանականաց 800. և մի էր ի նոցանէ ոչն ոչ ողջունիկոս.

Ընդ ոտիս կոչնաւորին հեղձուածոյն ընդ լերինացուոյ և այլ հատանեաւ ոչ հեղձուածոյ.

Բայց և յառաջս նոքազարկեցաւ առնելոյ պիշխաւանս քրիստոսանեայս, ի վերատաւորութենէ երկուսեանն և առելոյ ոչոյ; որք զամս երբեք 100. կացեալ էին ընդ Հեռուէ, նախ ոմն Հոլբերտոսն քաղաքին Թաղաւորին, և այլ բարեպաշտ Թաղաւորացն զինն նոր = բայց յետ նո-

կատարած-ոյն Հրոմեոսի սպրայեն
տուսանդամ անկեալ էին ընդ իշխա-
նութիւ սանձից .

ԵՐԵՔ ՔՈՒՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՑ .
Հուկաուսնայի առաջին .

Ջ-ուսմարեցաւ յամի Տեառն 1245 .
Ի հայրապետութիւն Ինոսենտիոսի
ոսի Ջորտոդի հռոմէական միտին .
Տաւուս Փռեդերիկոսի Եսկիդի
կայսերն .
Եպիսկոպոսաց . 140 .
Հնդ սպատրաստ գտան , ինքն-
ին Ինոսենտիոս , Հրայարն սրուելոյ .
Հրուսաղեմ-ինուսլոյն , և Հնտոն
-քայ սպատրիարքին .
Օժոդին գուսարելոյ մասնա-
ւանդ-սկան սպատճառ էին , վի-
րաստացուցին Եղուսաղէմն և սան-
Հահատել գյանդուքն բռնութի
Փռեդերիկոսի , որ ի բաղուսա
խաչակրօք գնդապետութեանց .

որոյ

որոյ յաղագս նոցունչեաց գիտա ինօսէնտիոս , և քահանայ և կայսերական աթոռոյն , զոր յայլ ժամանակս առաքին և ես իշխանութեամբ հաստատեալ մեք հռոմայ հայրապետութեամբ բանալու անդամ , ոչ միայն պատճառեալ .

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅՈՎՀ.

Լուկաուսնացի եպիսկոպոս .

Յովհաննէս յամս էրն . 1274.
ի հայրապետութենէ գրիգորիոսի
ասանեղոպոլսի .

ի պետութենէ ռոմոլիքոսի կայսեր .

Եպիսկոպոսացաւ . 500. ձձ-
սուեաց . 60. և այլ հարցն եբդև-
1000.

Լրոչեցաւ ի ժողովին ոչ թոմաս
ձվդոնենսի : որ միանչ դեռ գայր
ի լիոն , մեռաւ ի ճամբայ :
գտաւն անոր պատրաստուած գր-
ծի

ինքնին Քրտութիւնովք բաղմօք հանդերձ. ևս ինձ բօնաւին ոչ, որ ի լինելն ժողովոյն մեռաւ. ձայն հօսոյ Թադեայ. Տիրայել արուեստից կայսերն, ի ձեռն հրեշտակաց իւրոց. Քրտութեամբ և աշխատութեամբ ապատանդինուածոյն .

Տաղապս վերատեսանողդ զեղծուածողիմ; և խոհեմանելոյ զհիւրընկալուածդ յունայ, որոյ պատրեալքդ զերծուցանես ապաստամբեալ էր ի հօսոյ եկեղեցւոյն .

Ամեն ուրախութիւն աներեսոն հաստատեցաւ Տիրբանութիւն, և յունայ եկեղեցի վերածանաչեաց զեկեղեցին հօսոյ նբան զգլուխ և ստոյգ ամ եկեղեցեաց .

Յ ո ղ ո վ Յ ե .

Վենատոյն և Փռանսայ .

Յուլիեցաւ յամն ՌՄԸ. 1311.
ի հայրապետութենէ Կղէմենտոսի
հին-

հինգերորդն որ դառաւ առնուլ սիմոնա
դաստա .

և սկեռաւորեցին հինգերեսան կայսե
ներն .

և սանեակաւորաւոյ . 300.

ընդ դէմ ընտրելոցս կատարին = հաւատասաեցեալ և սիրելեան կատարն այն յեռասաղիմ կատարին , և առե՛ք նա և բաղո՛ին ընտրեալ կանանչ մեղմ և տատկան եղասաղիմ , ուսան ընտրելոք որ ի տատկասոյնք կոչեցան . եր նոյ պղեսան սպիտակ , և խաչ կատարեր ի ձախ ընտրեալն պղեսաւոն . և եր յատաւոյ սպասաւորեցեալն նոյ , պիտի և պատրաստեալ ապահել և սիրել յատաստասաեցեալ աւասպան սիրել զի ոչխասաւորոյ լինելոյն հատկանալ և ապահով դասն յեռասաղիմ սպասաւորեալ և սիրելոյ կոչեցան և ինչ-

ան

ած ծնաւն անհնազանդին մեղաւորին =
ինչ էին առ ի բառնալ զգայութեան-
զուրկն ի մեջէ , զարատս եղև Երկ
մեռանել նախանձելն և բռնաջինջ առ-
նել վիւսպէն զայն ոտն պատ եւնէ և
առաջնոյն նեռացոյց Երկիցն
առաքեալ կատարեալ մեծապէն վիճակ-
ցեալ եղեալ ամենայնիւ առաքեալ
ցեղից, ուրեմն Թոմասիւք , և
առաք մաքուր կոչեցան .

Օբատուսի ինչ և ս սահմանեաց
ժողովս այս յաղագս ուղղութե
վարուց կղերկոսաց որ առաքա-
նեալք էին յոյժ և յաղագս և առաք
ջնջման հերձուածողաց ոմանց ,
առանց և կանանց , բեկաւ և բէ
հին առաքանեցեալ .

Վե ՇՈՒ ԱՆԴՆԵԼՈՒ .
Կոստանդեայի .

ժողովեցաւ յամի ՇՈՒՆ 1414.
և առաքեցաւ . 1417.

ի հայրապետութիւնէ Տաթեւացւոյն հինգերորդի.

ի պետութիւնէ Սիմեոնաւանդոսի կայսեր.

Քարոզեցաւ. 29. պատարագաց. 4. աղաչեաց. 7. եպիսկոպոսաց, 160. և այլ հաւատ բազմաց յոյժ.

Պատճառն դուսանելոյ զիմողին եղև յաղագս խաւսանելոյ զհերձուածոցն ընդդիմացաւոյ, հռոմայեցւոյ, և վիճելի ֆեանց զոմանց ընդ ժողովն դատապարտեցելոց և նզովեցելոց. հանան և զերեզմանէն ոսկերսըն ելիւքիֆ, և այրեցան հրով. և յօհանէս հուս և ջերմեռանդս մնացեալ ոսկերաց և հայհոյութիւնս նետել ասոյ, նոյնպէս կենդանւոյն այրել ցան.

ՅՈՎՍԷՓ ՅԷ.
ՊԱՏՄԷՑԱՑԻ.

ԸՆՏԱՆԵՑԱՒ ՅԱՍՏ ՏԱՐԻ. 1431.
ԻՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԻ
ՏՈՒՆՔԻ.

ԻՒ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵԼԻՆԱՆԱՑ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆՆ.

ԱՄԱՐԻՆՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒՆ ՀՈՍՉԱՓԵԱԼ ԷՐ ԶԺՈՂՈՎՆ ՅԱՂԱԹԱՍ ՊԱՏԵՐԱՑ ԿԱՀԱՆՈՒԹԵՆԷՆ, ԵՒ ԽՈՒՐՀՈՒՐԴՆԵԼՑ ԿԱՀՈՒՆՍ ՈՐՔ ՕՐ ԸՍՏ ՕՐԻՆ ԴՆԱՆԷԻՆ ՅԻՆՔԵՐՑ ԱՍԱՑԵԱԼ ՀԵՐՈՒՍԱԼԴՈՒԹԵՑ.

ՅԵՏՑ ԿԱՑԻՆ ՎԱՆՔԱՆԵԼՑՆ ՄԱՏՊԻՆՈՍԻՆ, ԿԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՆ ԱՒԹՈՒՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑ ԵՒ ՔԱՀՈՒՆ ՏՈՒՆՔԻ.

ԱՀԱՒ ԵՐԿՈՒ ՅԵՏԱՒՔ ԺՈՂՈՎԷՆ, ԿՈՒԱՐԱՆՑԻՆ ՆԱ ՊԱՏՄԷՑԱՑԻՆ ԻՒՐՔԱՆՉԻՒՐ ՄԵԾԻՆ ԱՐՈՒԱՐՔ ԶԱՆ ԿԻԹԱՒՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ, ԿԻ ՆՔ ՅԱՆԴԻՊԱՆԱՑԱՆ ԶԲԱԺՈՒՄՆ ԵՒՆՉ ԱՌՆԵԼ ԸՆԴԵՄ ՓՈԽԱՆԱՐԱԿՈՒՆՆ ՅԻՆ ԷԻՆ, ՈՐՈՅ ԶՈՐ

ԼՍԿ

զամ հայր և զլուխ եկեղեցւոյն ,
զայնչափ ոսկւոյ զկնի և հաստատեալ
եղեալ ամ զամենայնի .

Յ Ո Ր Ի Յ .
Քլօրէնցիոս .

Զ Ո ւ մ ա կ ե ց ա ւ նախն ի Քեռա-
քաղաքէն , յամի Տեառն . 1438. յե-
տոյ յամի 1443. ի սամսկանաւոր-
ական մահու Եւգինոս պժողին
անդր-կէն խաղացոյց ի Քլօրէնցիոս
քաղաք .

Ի հայրապետութիւնն Եւգինոսի
Հռոմայ .

Ի պետութիւնն յօհաննու փալէօ-
լոկոսի յունաց կայսերէն = որ անդ-
դառաւ առաջինիկայ .

Եպիսկոպոսաց թէ լատինաց
ցեղ , թէ յունաց 141. և ի մէջ նոքա
էր Յօսէփ յունաց պատրիարգն .

Յաղագս միաբանութեանն եկեղե-
ցւոյն յունաց , ընդ եկեղեցւոյն
հռո-

հոգւոյ = ոչ միաբանութեամբ, առհասարակ ամենեցուն և առանձինն կամովքն հաւատոյ առաքելութեան և իրեանց ձեռադրութեան ամենայնի, այլ եկեղեցւոյ առաքելութեամբ Օրինակութեան տարան յերկինսն իրեանց.

Հոգի քան զսնունդն է, ժողովոյն, անկարծակիացաւ մահուանէն վաղվաղակի ձեռնադրեալ յոյժ յոյժ ազատասիրտ, ոչ յանդիմանական յիշատակ անկեղծ միաբանութեանն և հաւատարմութեանն եղող պիտոյ զայս.

Եւ Յովհաս ողորմութեամբ այլ, ամենայնիւ ուրախ ի Տեառնէ և նորոյ հոգւոյ հրճուեալ, և ընդհանրապես զան ազատասիրտն, որով հեռաւ ահա հասեալ եմ և յետին շունչն ինձնայ հոգ, այս գրովս, ոչ ազատական նոկ եմ, սիրելեաց որդւոց հոգոյ յայտնի առնել զիմս կամս = զի

թիւն , սահմանութիւն , աւանդութիւն , վարդապետութիւն , հրամանաց , կանոնաց , և պատուիրանաց վարդապետութիւն նը . և առ հասարակ , զոր ինչ ընդունի և ուսուցանէ հոգւոյն Սրբոյ ի ներքեւոյն , մեք ևս , զայն ամենայն ընդունիմք և ուսուցանեմք , և ոչ ինչ ինչ ի մերոց ընդունելով կամ ուսուցանելով , զանգիտութիւն , խոտանումն և ուխտադրուժութիւն , անուշադրութիւն որ ի վերոյ , կամ հրամանաց ամենայնի սահմանութեան և հրամանաց առաքելական աթոռոյս այսմիկ .

Ասոյս մատանեաւ ընծեցանի հայ եղբայր , և ողբալով խոհեաց թէ զինչ արասցեմ . եղև ապականացաւ չոյ

խառնելոյ ի շաւղայ հացոյն իւրե-
անոյ և ոչխատրուժ քահանելոյ
պիտաբանութիւն պոր ինչպան եղե-
ցաւքք և նդովիւք սահմանեաց
հայոց սբ եկեղեցի .

Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն Ո Ւ .

Լաւերանցի հինգերորդ .

Յովհաննու յաստ ԼՐԻՆ . 1512.
ի հայրապետութեանն Յովհաննու
եպիսկ , և Լեւոնի սարկաւագապետի
հռոմայ հայրապետաց .

Յաւուրս սահակհիմնիսարանոսն կա-
յսեր .

Հարցն 100.

Տարաւտս ուղղելոյ զվատս կղերի-
կոսաց և հանդուցանելոյ զսբ եկեղե-
ղեցի .

Սինոդ դեռ գումարեալ էր յՈՂ
ղովս , ի ոտնեցուս յաշխատիցն Յով-

հաննու

ԼՈՒՍ ԵՒՆԿԷ, ԵՒ ԶԿՆՔՆ ԸՆԱՐԿԵՑԱՒ
ԼՒՆԻՆ ՏԱՐԱՆԵԼՈՒՆ.

ՔԱՀԱՆԵՐՈՐԴ.
Ի-ԲՆԱՒԻՒՆՆ.

ԱՒԱՏԱՒ ՅԱՒՏ ԱՐՔ 1545. ԵՒ ՁԱՒՆ ԻՆՉԼՒԵԱԼ, ԱՒԱՐՏԵՑԱՒ ՅԱՒՏ 1563.

ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒՆՑ ՀՈՎՍԵՓԱՆ ՎԵՀԱՓԵՏԱՑՒ, ՊՕՂՈՍԻ III. ՅՈՒԼԻՈՍԻ III. ԵՒ ՊԻՈՒՍԻ IV.

ՅԱՐՈՒՑԱ ԿԱՑԵՐՑԻ ՔԱՐՕՂՈՍ ԵՐՈՒՍԻ ԵՒ ՓԻԼԻՊՆԱՆԴՈՍԻ.

ԵՒ ԱՆԻԿՈՒՊՈՒՍՑԻ, ՀԱՅՐԱՊԵՏՑԻ ԵՒ ՈՒՆԱՅԱՑԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՑԻ ԱՆՈՒՆԸ.

ՅՈՂՈՎԵՑԱՒ ՄԱՏՆԱՒԱՆԴԱՒՆ, ԶՈՐ ԻՄ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԵՌՆՈՒԱԾՈՑ ՂՈՒԹԵՑԻ ԼՈՒԹՈՒԱՆՑՍ։ ՈՒՔ ՀՐԱՒԷՐԵՑԱՆ ԶԱՅՍ Ի ԺՈՂՈՎԷՆ, ԱՅԼ ՀՈՐԱՅ ԺԱՄԵՑԱՆ.

ԻՍԿ ԻՐԱՒՔ Ի ՄԵԾԱՒՆ ԺՈՂՈՎՍ

այս, և հուշեալ գերապատուութեան
քոյր զայլ ամենապատուութիւն ժողովեան
զի ի նոսա արարչ մեծինեցան, և մեան
առ մեան առհասարակեցան բանք ամ
հաւատոյ; եւգեցաւ հայհոյաբարբառ
բերանն հերձուածողաց ; եղև
նմանութիւն մի զրադելոյ և բարեկար
գերոյ զկնի զկատու եկեղեցեաւիաւոյ ; և
բոլոր աշխարհն ուրախացաւ մեծաւ ուրախութեամբ
խաղաղութեան ։

ՀԵՏՔ

ՅԱՂԱԳԱՆ
ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՆ.

Ի ՄԻՋ հոգևոր կրթութեցողութեանց մատուցեալ ընծայից զանազան պատուական իրեղէնից ոսկի ևս, ոչ պոյ այլ ինչ կրթող ուսուցչի ընդունելի, և օգտակարագոյն, քան զքննութեան արան = Ոչ-ուրացողն առաքեալ, քանզի ոչ ևս կրթեալ ուսուցանէ զանցեալսն ի մեղս, և ոչ ևս ապաշխարեցուցանէ զանդիմանեալսն = Ոչ ամբարտաւանն առաքեալ, քանզի նոցա՛ խրատ ապաշխարելի զնդրեալ մեզ, և քանզի նուաստացեալ զոգի մեղուց.

Եթէ կրօնաւո՛ր ես, կամ աշխարհական հրաժարեալ յաշխարհէ, զարտաքին քննութեան արարացեալ յանո՛ր ես եղիցես առաքեալ = մի առաքեալ ի միոյնէ, և մեր առաքեալ ի դիմեցեալ

առաւել քան զիմաստանալ ի քուն = Քանզի
եթէ աշխատիցուն եմ, և վաստակեցայց
զբազում ուսմամբ և աղխատութեամբ աշ-
խատիմ, ոչ կարացից իմովքեան առնել
զինս, քանզի առաքեալս զինս առնուցուն-
քեան յոյժ առակաւ ի գինեվեր, և այս-
պէս առնուցուն զինս .

Ա Ռ Ա Ք Ի Ն .

Վասն զի զարթուր էիջ քո, քեզ տեսի-
կայ, և խոնարհ սրտիւ երկիւղածաբար
նմա = Ձեռայ չարչարել, կամ ի ծո-
վանդ առնել, կամ և դառնալ,
զպակաս նուկ հոգւոյդ զիւրաքանչիւր
լինելոցն, ժողովեա զինոյս քո ի քեզ,
և յիշեա՛ թէ զարթուր չինար ըմպա-
լար առաջի ուրուք, և յաղթուր չարու-
թեան չարչարս ընկալար

զանս

ਸਾਰਾ ਅਸਮਾਨ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਚੰਦ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਨਹਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਚਾਂ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਪੰਛੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਭੌਂਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਬੁੱਢਾ ਆਦਮੀ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਸੀ? ਉਹ ਚੀਜ਼ ਸੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਤਾਰਾ ਜੋ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਬੜਾ ਚਮਕੀਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਮਨਮੋਹਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਨੋਖਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਲੌਕਿਕ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਨੋਖਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਲੌਕਿਕ ਸੀ।

ਤਾਰਾ

ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਬੜੇ ਤਾਰੇ ਚਮਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਚੰਦ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਨਹਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਚਾਂ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਪੰਛੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਭੌਂਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਬੁੱਢਾ ਆਦਮੀ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਸੀ? ਉਹ ਚੀਜ਼ ਸੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਤਾਰਾ ਜੋ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਬੜਾ ਚਮਕੀਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਮਨਮੋਹਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਨੋਖਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਲੌਕਿਕ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਨੋਖਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਦਭੁਤ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਰਾ ਬੜਾ ਅਲੌਕਿਕ ਸੀ।

ਦੇਖਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਣ ਲੱਗੇ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਬੜਾ ਸੁਆਣਾ ਹੈਂ, ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਸਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚੱਲ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕੰਮ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਘਰ ਸੀ। ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਕੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਆਵੀਂ। ਮੈਂ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੋ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲਿਖਾਂਗਾ।

ਸਮਾਪਤ।

ਕਾਂਡ ੨੨ = ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ

ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖਾਂਗਾ। ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਉੱਥੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਜਾਕੇ ਕੀ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਸੋ ਹੁਣ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ।

ਅਸੰਖ = ਬੇਅੰਤ ਜਾਂ ਅਨੰਤ ਜਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਬੇਹਿਸਾਬ, ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ, ਅਣਗਿਣਤ, ਅਪਰੰਪਾਰ, ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ, ਬੇਹੱਦ, ਬੇਅੰਤ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੰਤ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਪਰੰਪਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੇਅੰਤ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਸੰਖ

ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਮਰਥ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਦੇ ਢਿੱਲ ਨਾ ਕਰੇ, ਪਰ ਸਦਾ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸੁਖ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਆਰਾਮ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸੁਖ

ձառէն մեղանչելոյ . առա՛ւ ՀՀՐ , զօ-
րացո՛ւ ԻՐՈՒ զոհարարութեանդ նմ հաս-
տատութա զսիրտ նմ հոգւովդ սրբով
քաջալերէս զնոսատալ միտքդ ի ծառա-
յութեանդ , և առաքել մեռանիլ
քան զմեղանչել քեզ Հաստէ .

Ոգլոյն քեզ .

Տեսոյ մտածական անխափան
ընթացքեամբ , առ զինչ գործս գործե-
լոց ես այսօր մտնել ցդիշեր , կամ
եթէ և զիշերն առնես զբնութիւն
սրտի , առ նոքա թէ և հեռատեսանէ
թէ վաղիւն զիարտ զօրն անցուսցես
և քաղի կարգն զոր գործոց քոց .

2